

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, CSÜTÖRTÖK 1925 május 21.

136. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hűtfőn dalban
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Üzlet a csonttal

(x) A jenkik, ahogy a Chicago Tribune jelenti, igen rossz néven veszik, hogy a német kapitalizmus jobb híján a háboruban elesett katonák csontjait exportálja ki Amerikába. Ne kérdezzük miért, a felelet kézenfekvő: kegyeletlenség, hazafiatal, cinikus, mondják a trösztország jámbor polgárai, akik egyszerre megérzik, hogy a pénznek szaga van, hogy ez a német konkurencia, amely új, egyáltalán nem izléses és tapintatos. Hogy pedig ez egyszer a jenkik is felcsaptak kegyeletlenségnek, a morál kereszteslovagjainak, annak is meg van a magyarázata. Az amerikai tőkésnek, mint a Chicago Tribune elpanaszolja, nem az fáj legjobban, hogy a németek halottakkal kereskednek. Az elvégre, ők nagyon jól tudják, teljesen privát ügye Németországnak, hogy mit csinál azokkal a halottakkal, akiket Hindenburg tábornagy és Vilmos császár valamikor glédába gyűjtött a flandriai mezőkön. A nagy felháborodás azért van, mert a szemfüles német kapitalizmus amerikai hősi halottakat adott el Amerikának, azokat a halottakat, akiket állítólag igen jutányos áron szerzett meg a francia harctereken, ahol most az újjáépítés szorgos munkája közben sűrűn bontanak ki tömegsírokat. A kereskedő világban ezt úgy hívják: piszkos konkurencia, csunya inkorrektus, mely igazán nem méltó ahhoz a Németországhoz, amely egyébként Amerika kegyelért esedezik. A jenkik mindent meg tudnak bocsájtani, mert ahogy valaki bölcs mondta, aki mindent megért, az mindent megbocsájt, azt is elnézné a németeknek, hogy áruba bocsájtják temetőiket, de egyet nem hagy: a tulajdonjogát. Azok a hősi hantok, akik amerikai egyenruhában kerültek a tavaszi föld alá, Amerikáé, az amerikai polgároké, ahhoz senkinek sincs jussa, csak egyedül neki, aki halálba küldte őket. Németország megsértette a tulajdonjogot, megsértette a polgári szolidaritást, a békét, amikor felvette a dollárokat azokért az embercsontokért, amelyek a trösztországért porladtak a harctereken. És ki ne adna igazat a jenkiknek, ki ne állna melléjük ebben a pörben, amelyben — igaz, elveszett az igazság, de ki törődik ma az igazsággal, vagy a halál szent misztériumával, a kegyelettel és a morállal. Amerikának joga van szemére hányni a német köztársaságnak, hogy az üzleti konkurenciába tulment a megszkott határokon, amiket a politika és kereskedelmi tradíciók szabtak minden ország kapitalizmusa szá-

mára. Ha valóban igaz, hogy Németország amerikai halottakat adott el amerikai tudományos intézeteknek, akkor kétségtelenül olyan súlyos sértést követett el, hogy alapos az amerikai lapok féktelen haragja, amely bosszúliheg és megtorlást. Mert ebben a megfogyott világban ki követ el nagyobb vétket: az, aki halottakkal kereskedik, vagy aki megsérti a szent tulajdonjogot, amely rend, igazság, élet itt Európában is, de túl a tengeren is. Csak azok a bolondok, akiknek a szíve még fölsajdul némi fájdalomra, bujnak össze keserves csodálattal, csak a fantaszták hisznek még a morál hatalmában, hisznek abban, hogy a szavak, amivel teli van Európa, igazságot kendőznek. A német kapitalizmus pregnánsan érvelt — ma-

ga ellen, de ki tudja: az üzlet túl van a szavakon és túl van a törvényeken. A francia tőkésnek egy csoportja pár évvel ezelőtt fölfegyverezte a rif-kabilokat, akik ma francia fegyverrel lövik hatomra a francia katonákat. A pénz mindig nagy ur volt, hatalom, de soha olyan szuverén nem volt, mint ma, amikor csak neki van hite, rendőre, utja és győzelme. A német kapitalizmust megverték Flandriában, elvesztette a csatát a szép, fiatal ezredekkel, pár millió halottat imádkozott a föld alá, akik most fizetik csak ki magukat. A gyarmatok elveszték, de a halottak megmaradtak. És ha nincs más: a vérből csinál aranyat Németország, a vérből, ami szüzezer német asszony ölét mosta valamikor meddővé . . .

szerveit sem a tanerők, sem pedig az iskola tulajdonosa nem akadályozhatja meg.

Minden iskola megnyitása, be rendezése benyújtandó végleges határozatra a közoktatásügyi miniszterhez.

A törvénytervezet 181. §-a szabályozza a vizsgarendet, a vizsgán a kerületi tanügyi hatóság képviselője vagy a tanfelügyelő vagy kiküldöttje elnököl, akinek a napidíját az iskola tulajdonosa köteles fizetni. Az iskolák végbizonyítványa csak akkor érvényes, ha a kiküldött elnök azt aláírásával ellátja és ha a bizonyítványon a szükséges illetéket lerótták.

A sajtótörvényjavaslat bizottsági tárgyalása

A sajtótörvényjavaslatot és a bíróságok szervezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyaló albizottság szerdán ülést tartott. A sajtótörvényjavaslatnak a felelős szerkesztő és a kiadó sajtójogi felelősségére vonatkozó rendelkezéseit a bizottság elfogadta.

A Radics-párt s az ellenzéki blokk közt nincs ellentét

Zagrebből jelentik: A Radics-párt egyik tekintélyes vezetője a Bácsme gyei Napló munkatársának a radikális párt és a horvát parasztpárt közti tárgyalásokról a következő nyilatkozatot tette:

— A parasztpárt és radikálisok közt folyó tárgyalások Radics Pavle március 22-én kimondott parlamenti beszéde alapján folynak. A közjogi problémák egyelőre háttérbe szorultak, ezzel megoldására azonban később sor kerül. Most nem firtatjuk sem Bosznia helyzetét, sem az alkotmányrevízió kérdését, mert hazafias kötelességünk tartjuk, hogy új politikai konstellációt teremtsünk. A tárgyalások jelenleg olyan feltételek mellett folynak, mint a Markov-jegyzőkönyv alapján. Mi most fegyverszünetet akarunk, hogy a komoly munka atmoszférájának kialakulását lehetővé tegyük. Elsősorban a községi autonómiát és az abszolút törvénytisztelést szeretnők biztosítani, mert csak ezek alapján lehetséges a békés együttműködés. Pribicsevicsket likvidálni kell, ahogy mi likvidáltuk valamikor a Frank-pártot. A legokosabb volna, ha Pribicsevics szintén kijelentené: az én programom megvalósult, szerepem végét ért, felesleges vagyok és — csendesen visszavonulna. Ha Pribicsevics tényleg olyan nagy hazafi, mint amilyennek magát tartja, akkor meg fogja hozni ezt az áldozatot.

Arra a kérdésre, hogy milyen a viszony az ellenzéki blokk és a horvát parasztpárt között, kijelentette, hogy a Radics-párt és az ellenzéki blokk közt nincs ellentét. A blokk legutóbbi ülésén a Radicspárt szabad kezét kapott a radikálisokkal való megegyezésre.

Pribicsevics törvénytervezete az elemi iskolákról

A magániskolák működésének szabályozása

A nemzetiségi iskolákról nem emlékezik meg a tervezet

Beogradból jelentik: Pribicsevics Szvetozár közoktatásügyi miniszter lapjában, a Racs-ben tegnap délután törvénytervezet jelent meg az állami elemi iskolák rendtartásának szabályozásáról.

A törvénytervezet, amely 194 paragrafusból áll, a nemzetiségi iskolákról nem emlékezik meg, ellenben a 11-ik fejezet 179. §-a azt mondja, hogy magániskolákat csakis ennek a törvénytervezetnek értelmében lehet megnyitni és fenntartani.

A törvénytervezet 181-ik §-a megállapítja azokat a feltételeket, amelyek mellett a magániskolák megnyithatók lesznek. Ezek a feltételek a következők:

1. a magániskolák feladata mindenben azonos az állami iskoláknak a jelen törvényben megszabott feladataival;

2. a magániskolák anyagi fenntartása teljesen biztosítandó, amiért a közoktatásügyi miniszter a magániskolák költségvetését megvizsgálja;

3. a magániskolák épülete iskola céljaira alkalmas legyen. Az épület az iskola tulajdonosának tulajdona legyen;

4. a magániskolában meg kell lennie a szükséges és előírt felszerelésnek;

5. a miniszterileg jóváhagyott tankönyveknek, paedagógiai segédanyagoknak s folyóiratoknak rendelkezésre kell állniuk;

6. a tanterv azonos legyen a hasonló jellegű állami iskolák tanterveivel, ahol eltérés van, az világosan megjelölendő;

7. a tanulók kellő száma bizo-

sítva legyen, a tanulók kizárólag ahhoz a fajhoz tartozzanak és olyan anyanyelvűek legyenek, akiknek számára az iskolák felállítását kéri;

8. ilyen magániskolákban az oktatás vagy államnyelven, vagy annak a fajnak a nyelvén történik, amelyhez a tanulók tartoznak;

9. a tanerők született, vagy pedig honosított SHS. állampolgárok legyenek;

10. a tanerők kiépítése feleljen meg az állami tanítók képesítésének, okleveleiket helföldön kell megszerezniük;

11. a magániskola tulajdonosa kötelezze magát arra, hogy a tanerőket pontosan fogja fizetni és köteles ugyanazokat a pótlékokat adni, aminteket az állami elemi iskolák tanerői kapnak;

12. a magániskolák tanerőinek és családjának nyugdíja, öregség, munkaképtelenség és halál esetére való biztosítása ugyanugy kötelező, mint az állami iskolában;

13. a tanerők kinevezését az iskola tulajdonosa és az iskola-bizottság hozza javaslatba és a közoktatásügyi miniszter erősíti meg őket állásaikban;

14. a magániskolák tanerőinek az államnyelvet tökéletesen tudniuk kell;

15. a magániskolákban államnyelven tanítandó az SHS. államföldrajza, alkotmánytan és a történelem;

16. az iskolák feletti legfőbb állami felügyeletet a közoktatásügyi miniszter gyakorolja szervei útján és abban a minisztert és

A munkásadó

Betiltották a zagrebi munkásság tiltakozó gyűlését

Megirtuk, hogy a szakszervezetek országos vezetőségei vasárnapra gyűlést hívtak össze Zagrebba hogy tiltakozzanak a költségvetési tizenkettedekről szóló törvény 56. szakaszának azon intézkedései ellen, melyek két százalékkal megadóztatják a munkásság bruttókeresetét. Közvetlenül a gyűlés megkezdése előtt azonban a rendőrség rendfenntartási szempontokból betiltotta a gyűlést. Ezért a mozgalom vezetői csak ferenciát tartottak, melyen elhatározták, hogy a következő követeléseket terjesztik elő a kormánynak.

1. A kétszázalékos adó behajtását függeszték fel, míg az adómentes kereseti minimumot meg nem állapítják. A központi munkásbiztonsági hivatal adatai szerint a mai rossz gazdasági viszonyok következtében Jugoszláviában egy férfimunkás átlagos havi keresete 19.99, egy nőé 13.56 dinár. Ely kereset mellett, mely messze alul marad a békebeli minimum adómentes létet nem bír el a munkáság.

2. A érnimumon felüli munkástizedéseket se másnak annyira adóval, hanem fokozatosan, a törvény által előírt összegek legfeljebb feléig vagy kétharmadáig.

3. A munkásság adókulcsát egységsítsék az egész országban úgy, hogy minden fizikai vagy szellemi munkás az egész országban egyenlő arányban viselje az adóterheket.

4. A munkabérek megadóztatásának megkezdésével egyidejűleg meg kell kezdeni minden polgár vagyonának és keresetének progresszív megadóztatását, hogy az államháztartás terheit mindenki egyformán viselje. Ugyancsak meg kell kezdeni különösen a szegényebb néposztályokat súlyosan megterhelő közvetett adók fokozatos csökkentését.

5. A munkásadók behajtását bizzák a munkásbiztosító szervekre. Minden munkás kapjon adókönyvecskét.

Az új munkásadóra vonatkozó végrehajtási intézkedések egyébként már megérkeztek az adóhatóságokhoz. Az adót ezen intézkedések szerint minden hónapban a munkaadóktól hajtják be,

akik viszont a befizetett összegeket levonják a munkabérekéből. A munkások természetbeni járulékait külön kulcs szerint ki fogják számítani, hogy ezek is adóalapul szolgálhassanak. Az a kérdés,

hogy a 2%-os munkás adómentes lesz-e a községi pótdától, még nincs eldöntve, valószínűleg azonban a községi pótdót is ki fogják róni a munkásokra.

Az erdélyi magyarság sérelmei amerikai megvilágításban

Nyilvánosságra kerültek az amerikai bizottság jelentésének részletei

Newyorkból jelentik: A vallási kisebbségek jogainak oltalmára alakult amerikai bizottság — mint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette — „Az erdélyi vallási kisebbségek” címmel nemrégiben testes kötetben bocsátotta közre annak a tanulmányutnak eredményét, a melyet a bizottság kiküldöttéi mult év nyarán, a helyszínén végeztek.

A bizottság jelentésének legáltalánosabb érdekű és legfontosabb része, a mely a *telekezeti oktatás terén felmerült sérelmeket* tartalmazza. A közoktatásügyi miniszter rendeletben megtiltotta, hogy a növendékek *más kisebbségi telekezet iskoláit látogassák, mint amelyekhez szüleik tartoznak.* A bizottság ennek kapcsán maga is megállapítja, hogy ez a tilalom beelőzközik a szerződés kilencedik cikkében biztosított szabadságjogba.

A kisebbségek főpanaszolták, hogy a közoktatásügyi minisztérium *tizenöt helységben* — minden magyarázat nélkül — *bezárta a református iskolákat és eltörölte az egyháznak azt a jogát, hogy ott iskolákat tarthasson fenn.* Ezenkívül *ötven másik iskolát* — különböző ürügyek alatt — *szintén bezárattott* a közoktatásügyi minisztérium.

A romániai névvegyelemzés

A román állam átvett a kisebbségi egyházak birtokából több iskolaépületet, mégpedig azon a címen, hogy azt korábban a magyar kormány adták bérbe. A kisebbségi egyházak azonban a bérbeadásnál kifejezetten kikötötték, hogy az iskolai oktatás magyar nyelven történjék. Erről a föltételről a román kormány most nem akar tudomást venni. A református egyháztól összesen *130 iskolát vettek el ilyen módon.* Bezártak továbbá *tizenhat római katolikus*

népiskolát, ugyszintén bezárták a gesvári római katolikus gimnáziumot.

A kolozsvári luteránus iskolában rendelettel a német és a román nyelvet vezették be oktatási nyelvül a magyar nyelv helyébe. Ezzel az utóbbi panaszszal szomben a román kormány a maga válaszában kijelenti, hogy a magyar szülőket nem kötelezték ilyesmire, csupán a román szülőket, akiknek román eredete bizonyos, *nevüket azonban nyilván elmagyarosították.* A bizottság viszont megállapítja, hogy a román hatóságoknak ez az eljárása *beelőzközik a vallási és a polgári szabadságba.*

Marosvásárhelyen és Tordán a középiskolában az állam az oktatás nyelvét románra fordította: *a régi tankönyveket elmozdították, noha azok letették a hűségességek.* A régi magyar tankönyvek használatát *eltiltották, de új könyvekről nem gondoskodtak.*

Igen sok panasz merült fel a vizsgarendszer ellen, mégpedig úgy a tanítók, mint a tanulók vizsgáztatása tekintetében. A kormány rendelete értelmében az egész vizsgát román nyelven kell letenni a növendékeknek, ami azt a célt szolgálja, hogy *a tanulók ne kerülhessenek fel a középiskolába.* A miniszter valamennyi tantót kötelezte, hogy nemcsak a román nyelvből, hanem a román földrajzból, történelemből és alkotmányból is vizsgát tegyen.

Az agrárreform igazságtalanságai

A panaszok további csoportjában azok a sérelmek következnek, amelyek a kisebbségi egyházak *földbirtokainak elkobzásával* függenek össze.

A bizottság kiemeli, hogy a kisebbségek előadása szerint *az agrártörvényt a régi Romániában sokkal enyhébben alkalmazzák.* A régi királyságban a föld-

birtokosok számára megengedett földnek nagyságát hektárban, Erdélyben pedig ugyanolyan számú holdakban állapították meg. Miután egy hektár majdnem két hold, nyilvánvaló, hogy a régi Romániában a tulajdonosoknak *közvetlen kétszerakkora területmű birtokot hagytak meg a kezén, mint Erdélyben.* Emellett a régi Romániában ugyanannak a birtokosnak több birtoka is lehet, míg Erdélyben *egy kézen csupán egyetlen birtokot engedélyeznek.* Ezenkívül az okirályságban megváltási ár gyanánt az 1916. évi forgalmi ár kétszeresét fizetik, míg Erdélyben az 1908—13. évek átlagárát veszik. Általános panasz az is, hogy az okirályságban csupán a nagybirtokosok földjeit vették kisajátítás alá, míg Erdélyben *a kisgazdák földjeit is elvették.*

A bizottság hangsúlyozza, hogy csak *egy töredékét foglalta emlékiratba* azoknak a panaszoknak, amelyeket eléje terjesztettek.

Ellopták

II. Rákóczi Ferenc okmányait

A munkácsi levéltár díjnoka a tolvaj

Prágából jelentik: A bécsi rendőrség révén *Munkács városánál szenzációs okmánylopásokra jöttek rá.* A bécsi rendőrkapitányság sürgönyben kérdezte meg a munkácsi városi hatóságtól, nem hiányoznak-e a levéltárból régi, értékes okiratok és levelek, mert *Zatlukál Elemér* nevű fiatalember *Munkácsra* vonatkozó régi iratokat kínál eladásra.

A táviratra a munkácsi rendőrség azonnal kihallgatta Zatlukál apját, aki díjnok a munkácsi levéltárban. Ez nyomban beismerte, hogy *feltúrta a város legértékesebb régi okmányokat tartalmazó okiratszekrényét, tartalmának egy részét kilopta és Bécsben lakó fiának küldötte el értékesítésre.* A fiatal Zatlukál állítólag már eladott *ezer dollárért* valót az értékes munkácsi okmányokból. Legutóbb levelet írt apjának, hogy okmányokat küldjön neki, amelyeken *Habsburgoknak vagy tábornokaiknak aláírása szerepel.* Nemrégiben *I. Ferdinánd,* továbbá *II. Rákóczi Ferenc által aláírt okmányokat* kínál eladásra.

A munkácsi rendőrség értesítésére a bécsi főkapitányság a fiatal Zatlukált letartóztatta, apját pedig Munkácsra helyezték őrizetbe.

Munkabüntetés

Irtá: Baedeker

Az amerikai Egyesült-Államok egyikének egy eredeti észjárású bírása — sajnálom, hogy a nevét nem jegyeztem meg magamnak — nemrég azzal a javaslatlalt lépett föl egy krimináljoggal foglalkozó folyóiratban, hogy az állam törölje el a halálbüntetést és helyettesítse azt olyan jóvátétellel, amely nem semmisít meg emberéletet, hanem munkát (esetleg hasznosat) produkál. E tervezet szerint a gyilkost életfogytiglan tartó munkára kellene ítélni azoknak javára, akik az áldozatnak halálával s a tettes büncselekedetével károsodtak.

Az érdekes és minden bizonnyal igen eredeti terv visszhangot keltett ugyan a szakirodalomban, s akadtak olyanok is, akik azt föltétlenül helyeselték, de mégse került a törvényhozás elé s így persze törvény se lehetett belőle. A javaslat sokkal egészségesebb, semhogy az „illetékes körök” komolyan vehették volna. E jámbor körök valószínűleg nem gondoltak arra, hogy a tervezett „büntetés”-ben több az igazságtétel és több a kibékítő, a jóvátévő s a sértett jogrendet helyreállító elem, mint a halálbüntetésben. A törvényhozók, e gyöngéd és jólelkű politikusok, nagyon is enyhének találták azt a megoldást, amelynél nem folyik vér és nincsen dolga annak a rokonszenves államtitkárviselőnek, akit röviden hóhérek hívnak. Pedig esetleg igen jogos s szinte jóleső elégtételt érezhetne a károsult család,

amelynek egy tagját ledererj módon megölték, ha a tettessel életfogytiglan rendelkezhetne s így szólhatna hozzá: te megfosztottál bennünket két munkás kéztől, most hát a te két kezeden minden munkája a miénk! Ez a jóvátétel bizonyos esetekben — főleg, ha a család a fentartóját siratja az áldozatban — megnyugtatóbb volna mint a tudat, hogy a gyilkos „elvette méltó büntetését”, s meghalt a villamos-székben, érdemtelennül könnyebben és fájdalomtól mentesebben, mint vajmi sok jóra való ember, aki nyulnál nagyobb állatot sose ölt meg és rettenetes kínok között kénytelen átküldözni egy állítólag jobb világba.

Ami a tettet illeti, ez a jó ur az egyszerű büntetés hatása alatt bizonyára könnyebben javulna meg, mint hogyha hóhér kezére adják vagy az élete tartalmára bekasztllzzák. S még bizonyosabb, hogy alaposan megbánná a gonosz cselekedetét, ha mindhalálg azokat kellene szolgálnia, akiknek kínzó fájdalmat és helyrehozhatatlan veszteséget okozott. Dolgozni a legtöbb ember (főleg ha rászorul) ugyse nagyon szeret, — kényszer munkát végezni még kevésbé, s bizonyos, akit kezének minden legkisebb mozdulata arra emlékeztet, hogy egy büncselekmény expialása végett kell verejtékeznie, nem dolgozna valami nagy lelkesedéssel. Valószínű hogy megtérne Istenéhez és keservesen megbánná, hogy embert ölt, mert ime! ezért a megmondhatatlanságért, amíg él, mindig dolgozania kell. Nem, sose fog többé észébe jutni, hogy gyilkoljon, mert belátná,

hogy az ilyen hőstett nemcsak nem fizeti ki magát, de ellenkezőleg, neki kell érte fizetni, és pedig nagy és kellemetlen árat: másokért dolgozni.

Egyéb szempontokból is kár volt legálább kísérletképen el nem fogadni a tervezetet s azt néhány próbaesetendőre egy-két államiban törvényerőre nem emelni. Hiszen ha, egy új törvény nem válik be, nagyobb nehézségek nélkül lehet azt revideálni s visszatérni a régi rendszerhez, ebben az esetben a sokkal humánusabb halálbüntetéshez. Különösen irodalmi tekintetből sajnálatos, hogy e kísérlet meg nem történt. Érdekes lett volna megfigyelni, miként vigyáznak az ily elítéltekre, hogy meg ne szökhessenek vagy a bűnüket újabb gonosszággal ne tetézzék, s miképen alakul a szolgálati viszony a kényszer munkás s ama család között, amelynek a kiszolgáltatására őt az ítélet kötelezte. Hogyan nyilvánulna meg és meddig tartana az utálat és a gyűlölség a károsultak részéről? Minő bánásmódban részesítenék ezek a szolgálatot? Tudnának-e neki bizonyos idő múlva megbocsájtani? Milyen lenne a viszony a vezeklő s a szolgaszemélyzet többi tagja közt? (Ha van ilyen.) Nem tiltakozna-e egyik-másik károsult az ellen, hogy a házában kelljen túrnie azt a gonosztevőt, aki őt családjá egy szeretett tagjától megfosztotta? Hogy alakul a helyzet, ha a kárvallottaknak ez az egyetlen szolgáljuk? Nem félnek-e egymástól kölcsönösen és túlságosan az ur és a szolgál? S nem az-e a reformer intenciója, hogy az elítelt azok javára dolgozzon ugyan, akit károsított, de nem

azoknak a házában, hanem fogságban vagy olyan műhelyben, amely rendőri felügyelet alatt áll?

Mikor ez a sok kérdés fölmerül (s ki tudja, még hány támadna, ha tovább gondolkoznánk rajta?), az ember rájön, hogy talán mégis okosan cselekedtek a törvényhozó urak, amikor nem foglalkoztak komolyan a zérdekes, de nehéz problémákkal kapcsolatos reformjavaslatlalt. Mégis, ismétlem, bizonyos próbadőre törvényt kellett volna azt emelni. Már csak a regény- és drámaírók kedvéért is, akik — a fölmerült kérdésekből látjuk — számtalan halás témát találtak volna az új és nagyon sajtáságos helyzetben, ahol egy gonosztevő bírói ítélet folytán együtt vagy legalább is állandó összeköttetésben él azokkal a remélhetőleg tisztességes emberekkel, akiknek oly rettentő fájdalmat okozott. Az analitikus regényírók s a merész tételeket kedvelő dramatikuskok sok kitűnő anyagot veszítettek így...

Talán egy másik állam bátrabb lesz és törvénybe íktat egy ilyen munkaparagrafust, s akkor megtudjuk, minő regénytémákkal szolgál ez az új kurzus Bourget-nak, és hány drámaszöveget fődöz föl benne Bernard Shaw? A Bourget művében valószínűleg az áldozat leánya vagy özvegye bűnös szerelemre fogja csábítani a szexuális tekintetben még egészen ártatlan criminel-t, Shaw pedig a szindarabjában majd bebizonyítja, hogy a tettes van oly becsületes, mint az áldozata, amely a sorsát megérdemelte, s hogy a szerző nagyobb kópé, mint ez a kettő együttvéve.

KISEBBSÉGI ÉLET

A szászvárosi Kun-kollégium ellen, mint megirtuk, a román közoktatásügyi miniszter fegyelmi eljárást indított azzal az indoklással, hogy a kollégium tanári kara nem tartja be a törvényes rendelkezéseket. A református egyházkerület közgyűlése most a napokban elhatározta, hogy végleg megszünteti a kollégiumot, mivel a legutóbbi két esztendő folyamán foganatosított kormányintézkedések lassan, de biztosan elriasztották a tanulókat a tradíciós multu mintaintézet látogatásától, úgy hogy a kollégiumot gimnázium formájában tovább fentartani már anyagi okokból is lehetetlen. A kollégium megszüntetésével kapcsolatban az intézet igazgatója nyilatkozott az erdélyi magyar lapokban és ebben a következőket mondta:

— Anghelescu miniszter tudvalevően megvonta az intézettől nyilvánossági jogot. Hogy miért? Az indokok ugyszólván mulatságosak. Az egyik kifogás az intézet »rendkívül zsuolt«. A tényleges zsuoltság főoka pedig az volt, hogy az internátus céljait szolgáló, hatalmas, régi épületet két évvel ezelőtt elrekvirálták és így a kollégiumi vezetőségnek a tisztán tanítási célokra szolgáló új épületben kellett az internátust is elhelyeznie. Kifogásolták még a felekezeti iskolákban annak idején honos coeducatiót, de az a hallatlanul merész felforgató törekvés is a nyilvánossági jog megvonásának indokai között szerepelt, hogy a növendékek délutáni üres órákban nem egyszer magyarul daloltak!

A szlovenszkói magyar kisiparosok figyelemreméltó akciót kezdtek meg nemrégiben abból a célból, hogy speciális gazdasági érdekeiket megvédelmezzék. A magyar kisiparosok Szlovenszkóban eddig különböző kisgazda- és keresztényszocialistapártokban voltak elhelyezkedve, amelyek azonban nem képviselték megfelelő módon érdekeiket. Most, hogy nyilvánvalóvá vált: a különböző pártok folytonos egymás elleni harca felőrli a kisiparosok erejét, elhatározták, hogy szövetségbe tömörüljenek és vallásra való tekintet nélkül, az egész szlovenszkói kisiparosságot. A szövetség, ha megalakul, összeköttetést keres a köztársaság más nemzetiségű kisiparos szervezetivel, különösen a szlovákokkal, akiknek érdekei leginkább azonosak a magyar kisiparosokéval. A szövetség jellege teljesen gazdasági természetű lesz és a célja pedig: a kisiparosok gazdasági helyzetének feljavítása — az állam segítségével. A mozgalom vezetői állami támogatással anyagbeszerzési, termelő- és hitelszövetkezeteket is akarnak létesíteni, azonkívül az egyes szakmákat a helyi munkaviszonyoknak megfelelően — a szakképzettséggel nem bíró iparvállalkozók konkurrenciájának megzálása céljából — kartelekbe akarják egyesíteni.

A kisebbségi iskolák mellett nagy beszédet mondott a román szenátus ülésén Daianu néppárti képviselő, aki a csuesai paktum értelmében vette védelmébe a magyar kisebbség iskoláit. — Az iskolatörvényt — mondta Daianu — három szempontból kell bírálhat tárgyává tenni: felekezeti, nemzeti és általános szabadságjogi szempontból. Felekezeti szempontból a törvény elszomorító. Maga Popovici liberális tanárkönyvében megállapította, hogy a felekezeti oktatás Erdélyben mindenkor túlsúlyban volt és 1880-ig Erdélyben kizárólag felekezeti iskolák tanítottak. Ezeket az iskolákat nem lehet egyszerűen magániskoláknak deklarálni. Az eddigi mentalitást meg kell változtatni, hiszen ezért változtak meg a határok is. Az állam csak az elemi oktatás terén követelhet magának esetleges exkluzivitást, a középiskoláknak az egyházak ke-

zén kell maradniuk. A középiskolák ellen indított hadjárat a kisebbségeket a népszövetség karjaiba kergette és mindez csak azért, mert a miniszter ur taktikai hibát követett el. S most az a helyzet, hogy a népszövetség a szeptember hetedikén kezdődő ülészakaról felhívást fog intézni az összes kormányokhoz, hogy éljenek békekészen a kisebbségekkel. Ezt a felhívást tudomásul kell majd venni, mert a belső békétlenséget a külföld előtt elpalástolni nem lehet. A román nép legyen figyelmes, sohasem volt bosszúálló természetű, hiszen annak a nagy boldogságnak, amely az egyesülés nyomán eltöltötte, mindenkire nézve örömszerzőnek kell lennie.

A román színházi törvényt tárgyaló parlamenti bizottság ülésén történt, hogy a bizottság egyik tagja kijelentette,

hogy kívánja ugyan a magyar színházak adójának leszállítását, de ez esetben a román színházak adóját még alacsonyabbra kell leszállítani, mert mindenképen előnyt kell biztosítani a román színészetnek a magyar színészet felett. Moldoveanu Corneliu, az összes román színházak igazgatója, erre felállott és a következőket mondotta: »Románia megannyobbodása óta nem nemzeti állam. Jelentékeny kisebbségei vannak ugyan, de szerződésileg kötelezte magát arra, hogy a kisebbségeknek éppen olyan jogai legyenek, mint a többségi nemzetnek. Románia pedig meg akarja és meg fogja tartani szerződését, és így a magyar színházak sem fizethetnek magasabb adót, mint a román magánsházak.«

A bizottság végül elfogadta Moldoveanu indítványát.

Minisztertanács a beteg Pasics lakásán

A miniszterelnök betegsége muló természetű

Beogradból jelentik: **Pasics** miniszterelnök betegsége folytán a politikai élet igen elcsendesedett. A képviselők nagyrésze elutazott Beogradból, a pártvezérek közül is többen elhagyták a fővárost, köztük **Radics Pavle** is, aki Zagrebba utazott, hogy ott a horvát parasztpárt többi vezetőivel tanácskozást folytasson a politikai helyzetről. A miniszterelnök betegségről ellentmondó hírek kerültek forgalomba, az a tény azonban, hogy szombat délután Pasics lakásán minisztertanács volt, amelyen maga Pasics elnökölt, azt bizonyítja, hogy a miniszterelnök betegsége nem komoly természetű. Beavatott helyen úgy tudják, hogy az orvosok pár nap után megengedik már Pasics miniszterelnöknek, hogy lakását elhagyhassa.

A pénzügyminisztériumban a délután folyamán a gazdasági és pénzügyi bizottság tartott ülést, amelyen elsősorban a **noviszadi Dunahid felépítésének ügyét tárgyalták**. A bizottság megvitatta Noviszad város ajánlatát, amely szerint bizonyos feltételekkel hajlandó felépíteni a hidat a jóvátételre szállítandó vasszerkezettel. Az ülésen úgy döntöttek, hogy egy speciális bizottságot küldenek ki Noviszadra, hogy ott a város vezetőségével tárgyalásokat folytasson a hidépítés ügyé-

ben. A bizottság ezenkívül foglalkozott a **lubejai** állami vasbánya ügyével is, de határozatot nem hozott.

A délutáni minisztertanács, amely négy órától hét óráig tartott Pasics miniszterelnök lakásán, elsősorban a **rokkanttörvénnyel foglalkozott** azoknak a tiltakozásoknak alapján, amelyeket az ország egyes rokkantszervezetei intéztek a kormányhoz. Beható vita után a minisztertanács utasította a hadügyi, a szocialpolitikai és pénzügyminisztert, hogy **együttesen végezzék el a törvény új szövegezését**. Szóba került ezután a jóvátételi szállítás kérdése, amelyben a minisztertanács úgy határozott, hogy vasárnap délelőtt a külügyminisztériumban az érdekeltek miniszterek bevonásával konferenciát tartanak, melyen részben az eddig megrendelt szállítmányokat az egyes minisztériumok között süngösség szerint felosztják, másrészt kidolgozzák a jóvátételi szállítások programját a Dawes-terv alapján.

A minisztertanács végül **foglalkozott az államtanács tagjainak kijelölésével**, akiknek megválasztását a parlament legközelebbi ülésén kell megejteni. A parlament három megüresedett államtanácsi tisztségre hat személyt jelöl, a király pedig négy tisztségre nyolcat.

A kisantant közös lépése Párisban Magyarország ellen

A kisantant-államok párisi követi Foch marsalnál interveniáltak Magyarország lefegyverzése érdekében Bethlen a bukaresti konferencia határozatairól

Beogradból jelentik: A **Vreme** szerda reggeli száma a következő nagy feltűnést keltő párisi táviratot közli:

Mint mértékadó körökből értesülünk, az **SHS. királyság, Románia és Csehszlovákia párisi követi instrukciót kaptak kormányaiktól, hogy a kisantant államai nevében kollektív lépést tegyenek Foch marsalnál és tiltakozzanak a békeszerződés katonai pontjainak Magyarország részéről történt megsértése ellen.**

A **Vreme** kommentárokat fűz a párisi jelentéshez és többek közt a következőket írja:

„A bukaresti konferencián a három külügyminiszter megegyezett abban, hogy a legerélyesebben kell fellépni Magyarországnak a trianoni békeszerződés revíziója érdekében indított akciójára ellen. Ugyanekkor terjedelmes terhelő adatokat gyűjtöttek, amiket főképpen Csehszlovákia állított össze és amelyek azt bizonyítják, hogy Magyarország kiját-
sítja a békeszerződés katonai klauzú-

lát. Különösen feltűnő a magyar költségvetés, amelyben óriási összegeket állítottak be katonai célokra, más címenek.

A kisantantnak Magyarország elleni hangulatát még megerősítette Bethlen beszéde és **Nincsiés, Benes**, valamint **Duca** újságírók előtt tett nyilatkozataiból is meg lehetett állapítani, hogy a kisantant mennyire el van határozva, hogy Magyarországnak a trianoni békeszerződés katonai rendelkezéseit kijátszására irányuló törekvéseit megghusítsa. Hogy mik voltak a kisantant-konferenciának a magyar kérdésben hozott végleges határozatai, azt eddig nem lehetett tudni, mert úgy ezeket, mint az Ausztriára, valamint Bulgáriára vonatkozó határozatokat titokban tartották.

Az első következménye a kisantant-konferenciának — fejezi be cikkét a **Vreme** — a kisantant-államok párisi követinek Foch marsalnál tett közös lépése. Ez a lépés rendkívül jelentős

Magyarországgal és a jövő magyar külpolitikával szemben.

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a nemzetgyűlés külügyi bizottsága szerdán délután hat órakor ülést tartott, amelyen a kormány részéről résztvettek: Bethlen miniszterelnök, Valkó Lajos ideiglenes külügyminiszter és gróf Csáky Károly hadügyminiszter. A bizottság ülésén **Karafiáth Jenő** kérdést intézett Bethlen miniszterelnökhöz a kisantant bukaresti határozatairól, mire a miniszterelnök részletesen tájékoztatta a bizottság tagjait az általános külpolitikai helyzetről. A miniszterelnök beszéde után eszmecsere indult meg, amelyben résztvettek gróf **Apponyi Albert**, gróf **Andrássy Gyula** és **Lukács György**. A vita során az az általános nézet alakult ki, hogy **Magyarország betartja a trianoni békeszerződés rendelkezéseit és annak a jövőben is eleget kíván tenni, amiről az illetékes tényezők bármikor meggyőződhetnek.**

A magyar kormány azonban a szanalás és a lefegyverzés ellenőrzésére csupán a békeszerződésben megjelölt tényezőket ismeri el illetékesnek és nem az egyes államokat. Ami Bethlen miniszterelnök az egységpárt ülésén elmondott beszédét illeti, abban a trianoni békeszerződés revíziójáról szólva, a miniszterelnök csupán annak az egész magyar közvéleményben élő felfogásnak adott kifejezést, hogy Magyarországot nem lehet kényszeríteni arra, hogy a békeszerződés rendelkezéseinek békés uton való megváltoztatásáról lemondjon. A vita során utalás történt arra, hogy Magyarországnak a békeszerződés végrehajtását megkönnyítenék, ha a szomszéd államok is betartanák a békeszerződésnek Magyarországot illető rendelkezéseit. Az egyes országok azért tulajdonítottak Bethlen miniszterelnök beszédének fenyegető jelleget, hogy azt újabb alkalomnak használhassák ki Magyarország ellen.

Felemelik a szuboticaí pótdadót

Elkészült az új költségvetés tervezete

A város 1925. évi költségvetése, amely már régen elkészült, mindeddig nem kerülhetett a közgyűlés elé, mert — mint ismeretes — a városi tanácsnak a költségvetési tervezetben felmerült tizenhárom millió dinár deficit el-tüntetésére irányuló javaslatát a radikális párt kívánságára levették a legutóbbi közgyűlés napirendjéről. A tanács ugyanis el akarta kerülni a pótdadó emelését és ezért a hiány pótlására a földadó megreformálását javasolta. A javaslat azonban a gazdák körében nagy ellenzésre talált és minthogy pillanatnyilag más megoldás nem kínálkozott a költségvetési egyensúly helyreállítására, elhalasztották a költségvetési tárgyalást.

A városi főszámvevői hivatal most átdolgozta a költségvetési tervezetet és a deficitet részint a kiadások csökkentésével, részint az adófizetők megterhelésével igyekezett elüntetni. Ez a munka most befejeződött és így a költségvetési tervezet legközelebb már tárgyalás alá kerülhet. Természetesen ez a megoldás azt eredményezi, hogy a tervezett beruházások jelentékeny része ismét elmarad és így Subotica fejlődése érdekében nem sok történhetik. A város vezetőségét emiatt nem érheti támadás. A városi tanács, amikor a földadó megreformálását javasolta, nemcsak a városfejlesztési tervek megvalósítását tartotta szem előtt, hanem a legigazságosabb adóztatást akarta elérni. A gazdák jövedelmük után jóval kevesebb adót fizetnek, mint a háztulajdonosok és kereskedők. Ezt a nagy különbséget akarta a városi tanács csökkenteni a telekértékadó elve alapján.

A költségvetés — mint értesülünk — június hó közepén kerül a kiszélesített tanács elé.

CIRKUSZ

A háziúr és a partáj

Az új lakástörvény 10-ik szakasza értelmében a házi úrnak felmondhat lakójának, ha az becsületét sérti, vagy testi sértést követ el ellene.

(A lakásba, ahol a lakó lakik, beállít a háziúr, aki már vagy tíz éve szeretne neki felmondani, de a különböző lakásrendeletek mindezideig megakadályozták ebben. Most azt reméli, hogy a lakó — közismertebb nevén: partáj — egy megdöbbenés pillanatában, mint régebben nem egyszer megtörtént, kifejezést fog adni annak a mélységes szívbéli undornak, amely háziúrával szemben eltölti, s így felmondási, sőt azonnali kirugási jogcímet szolgáltat.)

A háziúr (ordítva belép): Micsoda disznóól ez itt?!

A partáj: Kezét csókolom, nagyságos uram, isten hozta, sőt hozta isten, minek köszönhetem ezt a váratlan szerencsét, hogy személyes megjelenésével megméltóztatik tisztelni szerény hajlékomat? Hurrá, hurrá, hurrá! (A háziúrhoz.) Józsí, miért nem éljenzel?

A háziúr (csalódottan): Tavaly, amikor a bérért jöttem, vén disznó piócának nevezett és megrugott.

A partáj: Hol van már a tavalyi hó! Akkor még lehetett... Különbösen is rájöttem azóta, hogy igazságtalan voltam önnel szemben, grófi ur. Vagy disznó valaki, vagy pióca. De ez a két egyenként jeles állat nem fér meg még aggkorában sem, egy hüvelyben. (Hüvely) pláne egy olyan bájos hüvelyben, mint amilyen a kegyed bőrzete.

A háziúr: De fültövon is rugott, úgy, hogy két hétig nem tudtam rá leülni.

A partáj: Ó, szép idők! Akkor még lehetett... Egyébként is csak tévedésből történt. Én mindig szeretve tiszteltem excellenciádat és ha jól emlékszem, annakidején éppen nagyrebecsülésem jeléül rugalmaztam bele nagyhercegséged fülszervébe.

A háziúr: Tudja mit? (Nagylelkűen.) Megengedem, hogy most is megrugjon.

A partáj: Gott behüt! Hova gondol, főméltóságú uram? Én önt inzultáljam? Egyetlen jótevőmet, atyai barátomat, kisded családom nemesszívű gyámolát és istápiját? Soha. Inkább száradjon le mindkét lábam, semhogy önre emeljem.

A háziúr: Szukics, nem ismerem magára. Ez lett a régi snejdig, önértetes, mocsokszájú Szukicsból, aki egymaga három házmestert fogyasztott el kilenc év alatt és öt vicét liferált a temetőbe? (Provokáló sajnálkozással.) Szukics, maga egy közönséges poltron.

A partáj (erőt vesz magán): Ne mondja ezt, fenszék.

A háziúr (vérszemet kap): Szukics, maga nem is közönséges poltron. Maga egy extra-poltron, egy rendkívüli fő-poltron, egy létszámfölötti disz-vezér-poltron.

A partáj: Csak tapossa a belemet, császár. (sir.) Mindezt azért, mert rájogok önér, mert önzetlenül szeretem, mert elepedek egyetlen mosolyáért.

A háziúr: Maga egy cinikus gözbarom.

A partáj: Jó.

A háziúr: Maga egy... (gondolkozik)... maga egy disznó pióca

A partáj: Jó..

A háziúr: Maga egy... (Nem tud egy harmadik disznó jelzőt kitalálni.) Magát nem lehet megsérteni?

A partáj: Engem lehet, cézárom, csak magát nem lehet. Hiszen ha lehetne...

A háziúr (rábeszélő hangon): Mindent lehet, csak akarni kell. Próbá szerencse. Aki mer, az nyer. Várjon Szukics, majd én a szájába rágom, hogy mit mondjon, maga csak ismétlje. Rendcsék?

A partáj (rövid habozás után): Rendcsék.

A háziúr: Kezét rá! (Kezét fogja.) Szervusz! Tehát mondd utánam: »te egy utolsó szemét vagy, akivel tisztességes ember kezét se fog.«

A partáj: Én egy utolsó szemét va-

gyok, akivel tisztességes ember kezét se fog. (Élrezteti a háziúr kezét.)

A háziúr (végleg elkéservedve): Sértesz, vagy nem sértesz?

A partáj (keményen): Nem.

A háziúr: Akkor vegye tudomásul, hogy elzáratom a vizesapot!

A partáj: De kérlek...

A háziúr: Leszereltetem a villanyórát!

Magyarországon visszaállítják a nádori méltóságot

Horthy Miklós lesz a nádor, Bethlen a helyettese

Budapestről jelentik: Politikai körökben óriási feltűnést keltett néhány lapnak az a híre, hogy a kormány törvényjavaslatot készít elő a nádori méltóság betöltésére. A javaslat szerint az ország első nádora automatikusan Horthy Miklós mostani kormányzó lenne és ugyanakkor helyettes nádori méltóságot is kreálnának, amelyet valószínűleg a miniszterelnökkel töltenének be. A javaslat szerint a nádori méltóság csak abban az esetben szüntetné, ha a törvényes király az ország területén tartózkodnék.

A hírről a képviselőház folyosóján élénk eszmecsere folyt. Az ellenzéki vezérek — kivétel nélkül —

A partáj: Bocsánat, de...

A háziúr: A házbéred pedig föl van emelve ötezer dinárral.

A partáj (meglepedkezve magáról, kiltör): Hallod, az anyád istenit...

A háziúr (telesillanó szemmel): Nos?

A partáj (észbekap): Az anyád istenit, de mi az ahhoz képest, ahogy én istenittelek. (A háziúr megüti a guta.)
dló

legnagyobb csodálkozásukat fejezték ki azon, hogy a kormány ilyen tervvel foglalkozik. Holott — az ő közönségi magyarázatuk szerint — király hiányában a nádori méltóságot jogérvényesen betölteni nem lehet.

A kormány részéről idegesen cájollják a hírt és azt állítják, hogy azt bizonyos oldalról csak azért terjesztik, hogy újabb izgató anyagot vigyenek bele a köztudatba. Ezzel szemben ellenzéki körökben erősen tartja magát az a hír, hogy a nádori méltóság visszaállításáról szóló törvényjavaslat lesz az első, amelyet a kormány az új kétkamarás parlament elé fog terjeszteni.

A német birodalmi gyűlés elvetette a szociáldemokraták bizalmatlansági indítványát

A német nemzetiek egy része tartózkodott a szavazástól

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlésen a napirend letárgyalása után a szociáldemokraták által benyújtott bizalmatlansági indítványt terjesztették elő szavazásra. A képviselők névszerint adták le szavazataikat, miközben a jobboldal élesen összetűzött a kommunistákkal, akik közül többen ezt kiáltották a jobboldal felé:

— Császárlakajok! Brigantik!

Az elnök a szavazás után kihirdette az eredményt, amely szerint a birodalmi gyűlés a bizalmatlansági indítványt 214 szavazattal 129 ellenében elvetette. A szavazástól tartó-

kodott huszonöt képviselő, főleg a német nemzetiek, akik a szavazás megkezdésekor kivonultak a tereméből. A kommunisták a bizalmatlansági indítvány mellett szavaztak.

A Vorwärts azt írja, hogy Stresemann külügyminiszter beszédét Párisban kedvezőtlenül fogadták. A francia lapok azt hangoztatják, hogy Stresemann kijelentései újból feltámaszthatják Millerand és Poincaré intranzigens nacionalista politikáját. A Temps megrója a német biztonsági tervetéről szóló jelentést és fokozott óvatosságra inti a szövetségeseiket.

Andrássy Gyula a titkos választójogért

A magyar nemzetgyűlés ülése

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés szerdai ülésén folytatták a választójogi javaslat vitáját. Kószó István kifejtette, hogy a bizottsági tárgyalások kapcsán a kormány és a többség konciliáns volt a megindokolt indítványoknál és így lényeges változtatásokon ment keresztül az eredeti javaslat.

Hegymegi Kiss Pál: Rosszabb lett!

Kószó István a továbbiak folyamán hangoztatja, hogy lényeges haladás történt a választójog kiterjesztése tekintetében. Határozottan a nyílt szavazás mellett foglalt állást. A titkos szavazásnak — mondja — demoralizáló hatása van. Ez demoralizálta a hadsereget és ennek a következményeit nyögiük most is. (Hosszantartó derűtlenség a baloldalon.)

Friedrich István (Kószó felé): Lehetetlen ezt hallgatni!

Kószó István a javaslatot elfogadja.

A következő szónok gróf Andrássy Gyula, aki hangsúlyozza, hogy eredetileg nem akart résztvenni a vitában, mert tudta, hogy Apponyi a maga nagy tekintélyével és tehetségével az erkölcsi győzelmet meg fogja szerezni, ennél többre

pedig igényt nem tartunk. Meg volt győződve, hogy hiába minden erőltetés, a többség a titkosságba és a nagyobb jogkiterjesztésbe nem megy bele, mert tudja, hogy ez pártja bukását jelentené, ez öngyilkosság volna. (Helyeslés a baloldalon.) Nem vett volna részt a vitában, ha Bethlen miniszterelnök nem kényszerítette volna erre. A miniszterelnök Apponyi okjebtív beszédére szubjektív kirohanással válaszolt. Bethlen szembeállítja az én választójogi javaslatomat a mostani javaslatlall. A régi javaslatokért én vagyok a felelős, én készítettem azokat, tehát én tartozom ezért most helytállni. Azt mondotta Bethlen, hogyha mi nem vagyunk reakciók, akkor ő sem az. Határozottan tiltakozom ez ellen. Óriási különbség van Bethlen politikája és a mi politikánk, valamint a javaslatok között. Bethlen javaslata reakciós visszaesést jelent, a miénk pedig nagyon erős előhaladást jelent. Ez a javaslat azonban reakcionárius, szemben azzal az állapottal, amely nemcsak a papíron volt, de megvolt az életben is a Friedrich-féle rendelet megvalósítása által, amely általános, titkos, egyenlő választójogot statuált. Ezzel szem-

ben nem is vitatható, hogy ez a javaslat retrográd, reakcionárius, a mely törvénybe akarja iktatni a rendeleti uton történt jogfosztást. Ezt épügy nem lehet összehasonlítani a mi javaslatunkkal, mint ahogy nem lehet összehasonlítani a reakciót a haladással. A miniszterelnök ur következtetéssel vádol bennünket. Ebben igaza van, de nagyon megdöztak a viszonyok. Eltekintve egészen a világháboruban meg erősödött tömegertől és tömegönérzettől, nem államiért az, aki a létező erőt és viszonyokat nem veszi figyelembe. Akkor voltak nemzetiségeink, ma nincsenek. Ma már nyíltan beszélhetünk arról, mi volt az igazi oka annak, hogy akkor a titkosság ellen foglaltunk állást. Az, hogy léltettük a magyar állameszmét a magyar állameszme ellenségeitől.

(Óriási zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Felkiáltások az ellenzéken: Kik a magyar állameszme ellenségei ma?

— A szocialisták! — kiáltják vissza a kormány pártól.

Szilágyi Lajos: Ne tessék rdgalmazni!

Andrássy Gyula: Önök magyartól léltik az országot. (Zajos helyeslés az ellenzéken.) Annakidején féltünk hogy ha a nemzetiségi vezérek jutnak hatalomra, nagy kárt tehetnek az országban. Ezért foglaltunk állást a titkosság ellen a magyar állameszme védelmére. Azóta minden megváltozott, idegen nemzetiségeink nincsenek, de ha volnának, akkor sem lehetne reakciós választójogi politikát folytatni.

Allamellenes cselekmény Braziliában

a visszavándorlók támogatása

Letartóztatták a „Délamerikai Magyar Hírlap” szerkesztőjét államellenes izgatásért, mivel hazaszigetét nyomorgó magyar kivándorlókat

A Rio de Janeiro-i rendőrség házkutatást tartott a »Délamerikai Magyar Hírlap» szerkesztőségében és kiadóhivatalában és a házkutatás után Leót, a lap kiadóját és főszerkesztőjét, letartóztatta. Orbán egy hétig selylődött fogságban, majd feltételeken szabaddá helyezett. Kiszabadulása után lapját ismét megjelentette. A »Délamerikai Magyar Hírlap» ebben a főszerkesztő szabaddárahelyezése után való első számában a következőket írja:

— A braziliai bevándorlási törvények a leghumánusabbak az egész világon. Ezért módunkban van — természetesen egész kivételes esetekben — állami támogatással ingyen visszaszállítani a rászorultakat az óhazába. Így cselekedtünk a nagy nyomorba jutott Ember Ferenc ügyében is. Ember nagy nyomorában a rendőrségre került, ahol nyolc napot át lakást és ételmelet adtak részére. Mi beadvánnyal fordultunk a braziliai földművelésügyi miniszterhez, hivatkoztunk a bevándorlási törvény idevonatkozó szakaszára és kértük Ember Ferencnek és családjának ingyenes visszaszállítást Magyarországra. Másnap már Ember és családja ingyen vasúti jegyeket kaptak Sao Pauloig, ahonnan ugyan csak ingyen továbbitják őket az óhazába.

— Farinka József, 61 éves élelő földmunkás, román állampolgár és így az ő esete már komplikáltabb volt. Miután összes lírását elvesztette, a román konzulátus nem ismerhette el állampolgárságát. Ezen könnyen segítettünk. A hajóársasággal, amellyel ideérkezett, igazoltattuk állampolgárságát és a román konzul kérelmünkre megtette, hogy a bevándorlási törvény idevágó pontjaira hivatkozva, kérte a földművelésügyi minisztériumot, hogy Farinkát és három kiskorú gyermekét szállíttassa vissza Erdélybe.

— Az természetes, hogy ilyen módon csak a legritkább és csak egész kivételes esetekben lehet valakit visszaszállítani. A legtöbb esetben a viteldij egyharmadát a visszatérő utasnak kell megfizetnie. Mivel a díjmentes utazást egyedül nem tudtuk kieszközölni, ehhez igen tekintélyes és befolyásos egyén támogatására volt szükségünk és természetesen egyes hajóstársaságoknak jóakarására is.

— Ilyen esetekben honfitársaink segítésére lenni, nem államellenes izgatás. Ezek az emberek szinte kivétel nélkül kizárólag magyarul beszélnek és így természetesen szükségük van támogatásra. Még egyszer nyomatékosan kijelentjük, hogy csak beteg, vagy munkaképtelen embereket segítyezünk ilyen módon.

Ebből kitűnik, hogy a braziliai hatóságok Orbán Leót azért tartóztatták le és azért tartották házkutatást lapjának helyiségeiben, mivel önzetlenül hazaszigetett Braziliában nyomorba jutott magyarokat. A braziliai kormány azonban, amelynek szüksége van olcsó munkaerőre, ebben az emberbaráti cselekedetben visszavándorlásra csábító, tehát a braziliai Egyesült-Államok ellen irányuló propagandát látott.

Tudnivalók

a római zarándokutról

A zarándoklatot rendező főbizottság közlése

E hó 22-én kezdődik a római zarándokut. Az utat előkészítő főbizottság a következő tudnivalók közlésére kéri a Bácsmegyei Naplót:

1. Minden zarándok igazolványt kap, melyen fel van tüntetve az indulás napja, a kocsiosztály és a vagon száma. Mindenki köteles az igazolványban megjelölt utasításokat szigorúan betartani.

2. Az igazolványát saját indulási állomása előkészítő bizottságánál kapja az utas. Ha valaki nem kapná meg az igazolványt, kérje az előkészítő bizottságánál.

3. Azok, akik a zagrebi központnál jelentkeztek az utára ott kapják igazolványukat.

4. Az olasz vasutakon kedvezményes áru utazásra szóló igazolványokat csak Fiumében kapják a zarándokok, a jegyeket a rendezők fogják megváltani.

5. Minden utas Fiuméig maga köteles megváltani az utasjegyet. Amennyiben indulási állomása nem kapna direkt jegyet Fiuméig, vasúton csak Zagrebig s ott kap jegyet a további utra. Azok, akik Zagrebban még akarják szakítani utjukat, kötelesek ezt bejelenteni a pályaudvaron, ahol a megszakítást feltüntetik a jegyen.

6. Minden zarándok saját szükségleteire magával vihet olasz pénzt 3000 lira összegig.

7. Az ut vezetősége maga fizeti a következő kiadásokat: Velencében a hajót a pályaudvartól a Márk-térig és vissza, Rómában az autót a pályaudvartól a szállásig és vissza, öt napra érvényes villamosjegyet, Assisiben autótbuszt a pályaudvartól a templomig és vissza, továbbá a következő helyeken a belépőjegyeket: a velencei és assisii templomokba, Rómában a Szent Ágnes-, Szent Cecília-, Szent Péter-, Szent Lőrinc fuori le mura-, Szent Alajos-, Szent Péter in vincoli-, Szent Ignác- és Szent Szaniszló-templomokba, Kallixtus katedrálisba, a Szent Péter kupolába, a vatikáni könyvtárba, a sixtini kápolnába, a Stanzákba és az összes múzeumokba, kivéve a Pinakothekot. Minden utas kap ezenkívül ingyen egy kis könyvecskét, mely utikalauz szolgál.

8. Ajánlatos a pénzt jól elrejtteni, semmiesetre pedig külső zsebekben tartani.

9. Különösen az első napokban senki se váljon el csoportjától, hogy Róma uccáinak labirintusában el ne tévedjen.

10. A zarándokok ne menjenek egyedül — különösen, ha nem tudnak olaszul — bankokba, vagy üzletekben

pénzt váltani vagy bevásárolni, hanem forduljanak vezetőikhez, akik olaszul beszélő és jártas kalauzokat adnak melléjük.

11. Minden zarándok hozzon magával az előírt költségeken kívül esetleges rendkívüli kiadások fedezésére nagyobb pénzüsszeget. Ajánlatos a tervezett bevásárlásokat a Rómába való érkezésig elhalasztani, mert ott minden olcsóbb.

12. Borraivalót, bár Olaszországban mindenütt követelni szokták, ne adjon senki. A vezetők fogják ezt szükség esetén tenni az egész csoport helyett.

13. Aki valami emléktárgyat akar

venni uccal árusoktól, ajánlja mindig, hármily összeget kínáljon is, csak a követelt összeg harmadát.

14. Asszonyok, hogy megjelenhessenek a pápai audiencián, valamint Szent Péter boidoggá avatásán, hozzanak magukkal feltétlenül szolid sötét ruhát, lányok lehetőleg fehérét. Férfiakra is kötelező a sötét ruha. Falusiak lehetőleg népviseletben jelenjenek meg.

A főbizottság felkéri a zarándoklatot vezetőit, hogy a fenti tudnivalókat minden lehető módon publikálják, s hálával fogadják, ha a többi lapok a zarándoklaton résztvevők érdekében a fenti közleményt szintén közreadják.

Megrendült a Painlevé-kormány helyzete a marokkói háború miatt

A francia csapatok mindenütt visszavonulnak

Párisból jelentik: A párisi sajtó, különösen a kommunista lapok naponta ijesztő részleteket közölnek arról, hogy a marokkói hadiárat milyen nagy emberáldozatába kerül a francia hadseregnek. A lapok szerint a felkelők éppen úgy verik a franciákat, mint a spanyolokat és a francia hadsereg helyzete teljesen reménytelen és kétségbeesítő. Az *Intertransigeant* szerint a francia csapatok mindenütt visszavonulnak. A Havas-ügynökség által közzétett kormányjelentéseknek, melyek fran-

cia győzelmekről adnak hírt és rosszakaratú koholmányoknak mondják az ezzel ellentétes közléseket — a lapok nem adnak hitelt.

A marokkói helyzet miatt a Painlevé-kormány helyzete erősen megrendült. A jobboldal amiatt neheztel, mert Malvyt küldték ki tárgyalni Spanyolországba, a baloldal viszont azért támadja Painlevét, mert a pacifista kormány uralma alatt ilyen aránytalanul nagy és súlyos véráldozatokat kell hoznia Franciaországnak.

A francia jegyzék a Krupp-gyár lebontásáról s a védőrség megszüntetését követeli

Anglia súlyosnak tartja a jegyzéket

Brüsszelből jelentik: Jól értesült körökben hirt terjedt annak, hogy a katonai leszerelés kérdésében Németországhoz intézendő jegyzék szövege, amelyet hetek óta készítenek elő a szövetségesek, már teljesen kész. A jegyzék hangja igen mérsékelt és udvarias lesz, de kérelmetlen szigorral fogja tudtára adni a német kormánynak azokat a teendőket, amelyek a leszerelés ügyében reá hárulnak. Azoknak a nagyipari vállalatoknak, amelyek régebben a hadiszállításokat végezték, így elsősorban a Krupp-gyárnak és a Deutsche Werke műveinek további óriási értékű gyártelepeiket és berendezéseiket kell majd elpusztítani. Ha Németország ezt teljesíti, ezek a vállalatok elpusztulnak. A védőrséget teljesen külön kell választani a katonaságtól, illetőleg meg kell szüntetni. Ennek az intézkedésnek az az oka, hogy az antant szerint a birodalmi honvédelmi miniszter-

ium csapatügyi hivatala tulajdonképpen nem egyéb, mint a nagy vezérkar folytatása.

Rendkívül erélyes törvényes intézkedéseket sürget ezenkívül a leszerelési jegyzék tekintetében, hogy a birodalmi véderő kötelekébe ne vehessenek fel senkit sem rövid időre, hanem csak igen hosszú szolgálattal tartamra. A jegyzék azonban — úgy látszik — maguk a vezető antant hatalmak is túlszigorúnak tartják, legalább ezt látszik bizonyítani az a tény, hogy a nagykövetek többszörösen elhalasztott és legutóbb szerdára kitűzött konferenciáját, amely a jegyzék végleges sorsa felől dönt, újból elhalasztották. A halasztás oka ez alkalommal megint az, hogy a konferencia angol tagja még nem kapta meg végleges utasításait kormányától. Ezekben az utasításokban valószínűleg a józanabb angol körök mérséklő befolyása érvényesül.

A román ellenzék forradalmi népgyűlése Bukarestben

Erkölcstelennek és undorítóknak nevezte Jorga a Bratianu-kormányt

Bukarestből jelentik: A román koalíciós ellenzéki pártok szerdán délután népgyűlést tartottak, amelyre óriási tömeg gyűlt össze. A népgyűlés első szónoka Jorga Miklós volt, aki rendkívül élesen támadta a kormányt és a jelenlegi román uralmat *erkölcstelennek, durvának és undorítóknak bélyegezte.*

— Nem fogunk megijedni — mondotta — saját katonáink legyőverésétől. A kormány a rend fenntartására kisebbségek köréből sorozott katonákat vonultatott föl ellenünk. Meg fogjuk még élni, hogy az egész liberális tábor bajonettek közt fog elhaladni előttünk.

Jorga beszéde alatt megszólaltak a kivonult katonák trombitái, úgy hogy a beszéd további részét nem lehetett hallani. Ezután Lupa pártizipárti képviselő szólalt föl.

— A liberálisok — mondotta — meggazdagodtak a nép bőrén. Constantinescu Tankréd kereskedelmi miniszter ezelőtt jelentéktelen mérnököske volt, míg most dús gazdag ember.

Végül Jorga manifestumot akart felolvasni, de ekkor ismét felharsantak a trombiták, úgy hogy a felolvasást abba kellett hagyni. A tömegből ilyen felkiáltások hallatszottak:

— Ez a trombitászó a kormány halotti indulója!

A népgyűlés résztvevői az uccára tódultak, ahonnan a katonák puskatussal szorították a tömeget a mellékúccába. A tömeg fütyülni és lármázni kezdett, mire egy ezredes parancsot adott a katonáknak, hogy töltsenek. Összeütközésre azonban nem került a sor.

A háborús évek

kétszeresen számíthatók-e be a városi tisztviselők nyugdíjába?

A noviszedi városi közgyűlés epilógusa

A Bácsmegyei Napló tegnapi számában beszámolt a noviszedi kiszélesített városi tanácsnak unalmasan és csendesen indult, a végén azonban viharokba fullt közgyűléséről. A közgyűlésen egy kérdésben a városi tanácsnak csak két, a másiknál egy szavazattöbbsége volt, ami a noviszedi városi közigazgatás történetében még nem igen fordult elő.

De van is a keddi rendkívüli közgyűlésnek zajos és lármás utózenéje, ami annál inkább érthető, mert a kiszélesített városi tanácsban a radikális-párt kilencven százalékkal van képviselve és a keddi közgyűlésen kettő kivételével, csupa radikálispartiak voltak jelen.

Mirkovics Glisa, gimnáziumi tanár, a radikális-párt egyik oszlopos tagja, aki tegnap kétizbeni felszólalásában élesen támadta a városi tanácsot, ezeket mondta a Bácsmegyei Napló munkatársának:

— A tegnapi viharos közgyűlést a városi tanács állásfoglalása okozta. A tanács mellett kardoskodott, hogy Nagy Sándor nyugalomba vonult közgyámnak háboruban eltöltött szolgálati éveit kétszeresen számíttassanak fel, míg én, mint már más esetben is azt az elvi álláspontot foglaltam el, hogy a kétszeres hadiévbeszámítás nem jár. A fennálló törvény ismer két szerb hadiévbeszámítást, de csak az *ószeriali és montenegrói* hadbavonult tisztviselőknek és nem a vajdaságiaknak és a többi tartománybelieknek. Az állami tisztviselőknek sincs meg ez a kedvezményük. Itt egy csomó tanár és több tanító ment nyugalomba már, nekik se tudták be a háborús szolgálati éveket duplán. Miért legyen ez a városi tisztviselők privilégiuma. Meg fogjuk a városi szabályrendeletet változtatni és eziránt már legközelebb megteszük a szükséges lépéseket.

Ugyanez volt a helyzet a másik kérdésnél. Dr. Velicskovics-Szvinjarev Milán bizottsági tag indítványára a kiszélesített városi tanács még 1923-ban elhatározta, hogy italmérési engedélyekhez szükséges helyjogot nem adunk ki többet. Ennek ellenére a gazdasági bizottság Milák Gavranak, — tekintettel arra, hogy korlátolt italmérési engedélyt egyéig volt eddig — megadta az engedélyt. Ez ellen foglalt állást a városi tanács később az előkészítő tanácsülésben. A közgyűlésen a bizottsági tagok közül csak Milics Tivadar lelkes és én voltunk, épp ezen előzetes közgyűlési határozat folytán, az engedély megadása ellen. És erre a tanács sajtó javaslataival szemben az engedély megadása mellett szavazott és 1 szótöbbséggel így is döntött a közgyűlés.

Bosnyákovics István városi főszámvevő a városi közigazgatás egyik legjobb ismerője, aki az egész Vajdaság városi tisztviselőit közelebről érdeklő kérdésekről elmondotta, hogy a noviszedi városi nyugdíjszabályzat s a még érvényben levő 1915-ös 4401. számú miniszterelnöki rendelet az elvi megállapításon túl részletesen is szabályozza, hogy a háborúsban résztvevő tisztviselőknek a hadi éveket miként kell számítani.

De nemcsak ezek az új állam megalakítása előtti rendelkezések, hanem az 1923. évi november 1-jei — tehát legújabb — *tisztviselőtörvény* 137. §-a utal a hadseregbe vonatkozó törvény 118. §-ára, amely előírja, hogy a hadi éveket kétszeresen számíttassanak.

Az 1922/23. évi költségvetési törvény 282. §-a az *ószeriali és montenegrói* hadbavonult tisztviselőknek ezenkívül még különleges kedvezményeket is biztosít. A közgyűlés határozata tehát a szabályrendelet és a fennálló törvények értelmében helyes. A szabályrendeletet még lehetne módosítani, de eltekintve, hogy ennek nincs visszaható ereje, a módosítás nem állhat ellentétben a törvénnyel.

Letartóztatták

a sztarkanizsai ipartestületi elnököt

Sorozatos házkutatások St. Kanizsán

Starakanizsáról jelentik: A csöndes tiszaparti város nyugalmát az utóbbi napokban sűrűn megisméltető házkutatások zavarták meg. A hatóságok a nagy apparátussal folytatott nyomozás tárgyáról nem tájékoztatták a nyilvánosságot, **Palmar Kálmán** rendőrőrkapitány azonban kijelentette, hogy nem államvédelmi jellegű, hanem egészen más természetű bűncselekményekről van szó.

A házkutatások, mint már megírtuk, **Lungulov Radivoj** fölmertett rendőrőrkapitánynál kezdődtek. Azóta számos helyen is tartottak házkutatást, így **Parcell Miklósnál**, aki **Agbaba Mihály** ipartestületi elnök sófője, és **Kardos János** villanyszerelőnél. Legutóbb **Agbaba Mihály** nála jelent meg **Palmar Kálmán** őrkapitány, egy szobaticai ezredes és két dektív és az egész lakását felkutatott. Agbabánál egy német gyártmányú kezigránátot és öt kutba dobott gránátot találtak. A rendőrség Agbabát hétfőn letartóztatta és bekísérte a szobaticai ügyészséghez, ahonnan nyomban elbocsátották.

Az akció sokan összefüggésbe hozzák azzal az ellenségekedéssel, amely már régóta folyik **Agbaba Mihály** és **Panics Antal** polgármester között. Mint ismeretes, **Agbaba** élesen megtámadta **Panics** polgármestert a „Balkán”-ban. **Panics** e miatti sajtópórt indított **Agbaba** ellen. A rendőrőrkapitány nyilatkozatából azonban arra lehet következtetni, hogy nagyszabású visszaélések és bűncselekmények felderítése van folyamatban.

A török szultán fiának házassági botránya

Abdul Kadir revolverrel támadt feleségére

Budapestről jelentik: A török szultán Budapesten élő fiának, **Abdul Kadir** hercegnek családi botránya új megvilágítást nyer abban az érdekes nyilatkozatban, amelyet a herceg megszökött felesége, **Mustafa Madjide** hercegnő küldött szerdán a budapesti napilapoknak. Eddig csak a herceg nyilatkozott az ügyről, most azonban megszólal a hercegnő is, aki nyilatkozatában a következőket mondja:

„A napilapokban abból az alkalomból, hogy férjemet, **Abdul Kadir** herceget elhagytam, több közlemény jelent meg, amelyek tartalma a való tényállást nem fedve, engem ferde világitásba helyeznek. Ezért tartom szükségesnek a következők kijelentését:

Abdul Kadir herceget önszántamból azért hagytam el, mert testet életet folytat és durva bánásmóddal amugy is gyenge egészségemet súlyosan veszélyeztette. Férjem házából semmiféle értéket nem vittem el, de el sem vihettém, mert a herceg nemcsak a saját értékeit, de az én tulajdonomat képező ékszereket, kelengyémet, ruháimat is elzárkósította, eladogatta és a befolyt pénzeket eldobozta. Egyébként a villa, amelyben laktunk, utolsó vagyontárgyam, a herceg ezt is megterhelte, olyképpen, hogy a beleegyező nyilatkozat aláírására életveszélyes fenyegetésekkel és nyers erőszakkal rákényszerített.

Végül nem igaz az, hogy megszökötem a hercegtől és ismeretlen helyen tartózkodom. Édesanyám, aki régen bánkódott szomorú sorsom fölött, eljött értem és jelenleg az ő védelme alatt szabályszerűen bejelentett budapesti lakásomon várom be a magyar bíróság igazságos ítéletét, amely végleg meg fog szabadítani szomorú sorsomtól. **Mustafa Madjide hercegnő.**»

Nyilatkozott a hercegnő ügyvédje is, aki kijelenti, hogy **Mustafa Madjide hercegnő** megbizta, indítson válpórt

terje ellen, az árvaszéknél pedig eszközölje ki, hogy két kiskorú gyermeke az ő gondviselése alá kerüljön. Az ügyvéd ennek értelmében már eljár az árvaszéknél, ahol hivatkozott arra, hogy a herceg két gyermeke — noha már betöltötte a törvényes iskolázatási kort — minden tanítás és nevelés nélkül nőtt fel és *atyjuk életmódja a gyermekek erkölcsét is veszélyezteti.*

A válpör folyamán a hercegnő ügyvédje bejelenti azt is, hogy **Abdul Kadir** nemrégiben feleségére revolvert szegezett és csupán a személyzet közbelépése akadályozta meg, hogy komolyabb dolog nem történt. Erre való tekintettel kérte az ügyvéd a rendőrséget is, hogy oltalmazzák meg a hercegnőt férjének netáni támadásai ellen.

Franciaország

felszólítást kapott amerikai adósságainak rendezésére

A felszólítás Caillaux kívánságára történt

Párisból jelentik: A párisi lapok közlése szerint a francia kormány, ép úgy mint a többi adós állam, a washingtoni kormánytól udvarias felszólítást kapott háborus tartozásainak rendezésére.

Ez a felszólítás nem diplomáciai jegyzék formájában jött, hanem **Herrick** párisi amerikai nagykövet **Caillaux** pénzügyminiszterrel legutóbb folytatott tanácskozása során tapintatos, de határozott hangon kifejezésre juttatta, hogy az amerikai adósságrendező bizottság szívesen látná, ha **Franciaország pontosan körülírt javaslatokat tenne, hogy milyen módon és mikor hajlandó az Egyesült Államokkal szemben fenálló tartozását rendezni.**

Ez a felszólítás arra készítette a francia kormányt, hogy a minisztertanács felhatalmazást adott **Briandnak** és **Caillauxnak**, hogy a szövetségi közti tartozások kérdését újólag vitassák meg, miután a rendezés a pénzügyi helyzet pillanatnyi nehézségei miatt nem kis gondot okoz **Franciaországnak.** A külügy- és pénzügyminisztérium illetékes ügyosztályai — mint a lapok közlik — már hozzáláttak a washingtoni kormányhoz intézendő javaslatok kidolgozásához.

Londoni jólértesült pénzügyi körökben úgy tudják, hogy **Caillaux** egyenes kívánságára szólította föl az **Egyesült Államok** kormányát **Franciaországot** a háborus tartozások szabályozására.

Uruguay

az Indio-csatornái terjesztette ki fennhatóságát

Montevideóból jelentik: Az uruguayi köztársaság elnöke a külügyminiszter ellenjegyzésével dekrétumot bocsátott ki, amellyel az **Uruguayi köztársaság területi fennhatóságát az Indio-csatornái terjesztette ki.**

Ennek a lépésnek különös érdekességét ad az a körülmény, hogy a dekrétum szerint **Uruguay fennhatósága most már a La Plata folyam vizeire egészen az Indio csatornáiig kiterjed** és ezzel olyan területeket von érdekörébe, amelyek gazdaságilag eddig is **Uruguayhoz csatlakoztak**, de alkotmányjogilag nem tartoztak a köztársasághoz. Az **Indio csatorna** a **La Plata** folyam ágában fekszik és maga a folyam pedig **Argentínát és Uruguayt** választja el egymástól, a területkiterjesztő dekrétum tehát **Argentína érdekeibe is vág.**

Ennek ellenére a dekrétumot **Uruguay és Argentína közös egyetértéssel bocsátották ki és mindkét ország közvéleménye melegen üdvözölte a lépést.** Ugy az uruguayi, mint az argentinai sajtó a két állam barátságának megszilárdulását látja abban, hogy közös egyetértéssel és barátság-

gosan tudtak területi problémát megoldani és annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a két állam barátsága még szorosabbra fűződik. A megegyezés komoly sikere dr. **Juan Carlos Blanco** uruguayi külügyminiszternek, aki már párisi kövei korában azon fáradozott, hogy **Uruguay**nak a többi délamerikai államokkal és Európával való barátságát megszilárdítsa.

Az apatini polgári iskola jubileuma

Országos ünnepekre készül az ötvenéves intézet

A Vajdaság egyik legrégebb és legjobb hírű tanintézete az apatini polgári fiú- és leányiskola június hetedikén és nyolcadikán ünnepli meg alapításának ötvenéves jubileumát. Az ünnepeket előkészítő bizottság már összeállította két napra szóló programját. Eszerint június 7-én fél kilenc órakor hálaadó istentisztelet lesz. Tíz órakor a község-háza tanácstermében ünnepi ülés lesz, amelyen **Becker József** igazgató, az intézet volt növendéke tart előadást az intézet alapításáról és történetéről. Utána az intézet énekkara vegyes számokat ad elő. Fél tizenkettőkor a növendékek kézimunka kiállítását nyitják meg. Délben egy órakor díszvendégekkel egybekötött táncmulatság lesz. Június nyolcadikán délelőtt tíz órakor rekviem lesz az intézet néhai alapítói, tanárai és növendékeinek emlékére. Utána megkoszorúzzák **Schmausz Endre** főispán és **Rauschenberger János** az iskola első igazgatójának sírját. Tizenöt órakor a sportpályán zenekísérettel szokol tornagyakorlatokat tartanak. Este fél kilenc órakor az Apatini Salon Orchester és más kulturegyesületek bevonásával hangverseny és táncestély.

A tantestület ebből az alkalomból vaskos Almanachot ad ki, amelyből kitűnik, hogy az iskola tanárai kevés kivétellel saját diákjaiból kerültek ki és igen sok országos hírű férfi került ki közülük.

Egyévi fogház a zsidó csillag miatt

Aki görögdiannyén vét a magyar nemzet megbecsülése ellen

Budapestről jelentik: **Friedmann** Alajos aszói vegyeskereskedő került szerdán a budapesti büntetőtörvényszék elé a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése elleni vétség címén. A budapesti ügyészség emelte a vádat az aszói szatócs ellen azon a címen, hogy 1924 augusztus 13-án **Aszódon** egy görögdiannyét tett ki kirakatába, amelyre a magyar cimert véste ki és amelyen a magyar koronán a kereszt helyén egy határu csillag szerepelt.

A diannyét **annakidején letartóztatták, Friedmann pedig letartóztatták és hat napig ült letartóztatásban.**

Friedmann Alajos védekezésében kijelentette, hogy távol állott tőle a magyar állam és a magyar nemzet ellen vétkezni. **Unalmában rajzolt a diannyére,** először egy nyolcszögletes csillagot akart készíteni, de ez a rajz nem sikerült, mire a magyar cimert rajzolta ki. Amikor a cimert már készen volt, föléje a koronát kaparta ki. Így került véletlenül éppen a korona fölé a nyolcszögletes csillag. Eszeájában sem volt ezzel valami büntetést elkövetni.

A perbeszéd elhangzása után a bíróság **bűnösnek mondotta ki Friedmann Lajost a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése elleni vétségben** és ezért egy évi fogházra, öt millió korona pénzbüntetésre, három évi hivatalvesztésre és politikai jogainak ugyanannyi időtartamra való feljegyzésére ítélte.

A jogerős tévedés

Szentán kilakoltattak egy családot, mert a lakást tévedésből üresnek minősítették

Szentáról jelentik: Bonyodalmas lakásrekvirálási ügy foglalkoztatja már hetek óta a szentai hatóságokat. **Bozsánics István** szentai telepes március hóban kérvénnyel fordult a lakáshivatalhoz, hogy **Kalmár Vince** szentai gazdálkodó házából egy szobát, amely tudomása szerint üresen áll, utalja ki a részére. **Bozsánics** kérelméről tudomást szerzett **Kalmár Vince**, aki a lakástárgyalást megelőző napon bejelentette a lakáshivatalban, hogy házában nincs üres lakás, mert amely szoba **Bozsánics** szerint üres, abban már 1916 óta **Gulyás János** és családja lakik. **Ribasov** akkori városi főjegyző, a lakáshivatal vezetője megígérte **Kalmárnak**, hogy a döntés előtt helyszíni szemlét tartanak, a szemle azonban nem történt meg és a tárgyaláson a kért lakást kiutalták **Bozsánicsnak.**

Kalmár a lakáshivatal határozatát megfeleltette a szociálpolitikai minisztériumhoz azzal az indoklással, hogy a törvény szerint csak üres lakást utalhat ki a lakásbíróság és így az ellene hozott határozat törvényellenes. A szociálpolitikai minisztérium azonban elutasította a felelbeztést. Húsvét hétfőjén azután, a rendőrség megjelent **Kalmár** réknél és a templomban tartózkodó **Gulyás** családot kilakoltatta az udvarra. **Gulyás** a szentai járásbírósághoz fordult, ahol pert indított a hatóságok ellen birtokháborítás címén. A járásbíróság helyszíni szemlét tartott és noha megállapította, hogy **Gulyás** jogtalanul lakoltatták ki, elutasította a keresetet azzal, hogy a lakásrekvirálás a szociálpolitikai minisztérium jóváhagyásával történt. A bírő a járásbíróság ítéletét megfeleltette és lakás nélkül várja azt az időt, amikor elismerik igazát és visszahelyezik nyolc éves lakásába.

Ijesztőbombát küldtek

Budapest kormánybiztosának

Puskaporral töltött szivardoboz a villamoskocsiban

Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt a 6-os villamos **Boráros-téri** végállomásán a kocsivezető a pad alatt fehér papírba göngyölt csomagot talált, amelyen a következő címzés állott: **Méltóságos Ripka Ferenc** urnak, **Budapest főváros kormánybiztosának, Gellért-uca 4.** A kalauz szivességet akart tenni **Ripkának** és a csomagot felküldte a lakására. A kormánybiztos gyanusnak találta a küldeményt és azért azt nem fogadta el, hanem visszaküldte a villamos-társaság igazgatóságának, amely azt a főkapitányságnak adta át. A rendőrség a csomagot megvizsgáltatta **Loch Péter** százados, robbanási szakértővel, aki azt szerdán éjszaka felbontotta és megállapította, hogy a papírban **rendes szivardoboz van, amely tíz gramm puskaport tartalmaz. A dobozt átkötő madrug felbontásánál a puskapornak tíz másodperc alatt fel kellett volna robbannia.**

A doboz megvizsgálásánál annak fenekén a következő szövegű levelet találtak:

— Méltóságos uram! Ez csak egy próbacsomag, de ha kell, küldünk egy családi csomagot is.

Loch százados megállapította, hogy a puskapor felrobbanása esetén csak könnyebb sérülést ejthetett volna és így bizonyos, hogy a csomagot csupán ijesztésül szánták. A rendőrség mindamellett megindította a nyomozást a küldemény eredetének kiderítése végett.

HIREK

Balambér,

Isten Ostora városunk fölött

„Nem gondolkodom, tehát vagyok”

Ő a legeslegujabb kreációja a züllött közérkölcösknek. A nagy leleplező. Városunk Megmentője. Egy mitológiai csuda a Vajdaságban. Régebben a hétfejű sárkány tartotta rettegésben az eltevelyedett népet. De Balambérnak nincsen tizenhét feje, se hétméteres farka, a szigorúan vett lelki momentumoktól eltekintve egészen normális külsejű fiatalember ő, saját fogazattal, saját lappal és saját két elemivel. Ez a két római katolikus elemi a tanító ur sajátkezű aláírásával Balambér külön főbüszkesége. Világlapjában, amelytől a frász törí az egész bűnös várost, nem győzi elégszer kihangsúlyozni, hogy ő műveletlen. Félreértések elkerülése végett. Hogy valaki ja azt ne higye, miszerint cikkeket egy feltűnően intelligens ember írja. Mert a Balambér egy áldott naiv lélek. A kis hamis azt hiszi, hogy erre az első mondat után nem jön rá magától az olvasó.

A Nagy Ember egy vendéglőben kosztol velem. Ugyanazt a huslevest szüröcsöli amit én, ugyanazt a fasirhust transzirozza amit én és ugyanaz a dobostorta tartja benne nemes lelkét, a melynek ikertestvérét én fogyasztom

— Ó, istenem — sóhajtottam sokszor fogpiszkálás közben — hát hiába eszem én ennyi rengeteg fasirhust? De hő fohászom nem használt semmit. A fasirhust a legcsekélyebb irodalmi hatást sem váltotta ki belőlem. Am most is hiszem: a fasirhustban van az ő rendkívüli talentumának titka, akár Sámsonnak a hajában.

Igazán nem akarom kétségbe vonni városunk becsületét, de ha a Nagy Uccaseprő azt állítja, hogy itt valami bűzlik, akkor arra mérget lehet venni. Persze neki. Feltétlenül bámulatra méltó az a szorgalom, amellyel minden héten halomba hordja azt a sok disznóságot, amiből végül is kitelik a csinos szemétdomb, vagyis a világlap legujabb száma. Nehéz kenyér ez, tessék elhinni és borzasztó még elgondolni is, hogy mi lenne a pelyhesállu purlikátorból, ha történetesen városunk hírtelen felhagyna aljas kicsapongásaival és az orthodox-szocialista lapvezér által görbőre taposott utra térne. De hál' isten, ilyen veszedelem egyelőre nem fenyeget és az Aranyászju Prófeta személtuvarozó vállalata a nehéz gazdasági viszonyok és helyesírási hibák ellenére is kitűnően prosperál.

Balambér szédületes karrierjét alig három esztendő alatt futotta be. Egy világhírű regényíró, (ővé minden érdem és a városunk halás üdviválgása.) J. W. Pemberton Wallace fedezte fel éles szemével az egyszerű aranymives inasban a Nagy Leleplezőt. A legenda szerint Wallace nyomban az irodalomra fogta a kis Balambér, akiben ott lapult minden jóakarát a költészethez. Csak egy kis lényegtelen bökkenő volt a dologban. Cs. Balambér, A. J. L. nem tudott írni. Am Pemberton hősi lelke nem rejtett vissza az elébetornyosuló akadályoktól. Egykoru leírók szerint páratlan és kitartó türelemmel vetette rá magát Balambér zsenge zsenijére és a kis ződ gajocskára az ő bámulatos kertészkedése mellett izmos zöldséggé fejlődött. Szavahihető történetírók állítják, hogy Balambér alig két hónap alatt megismerkedett az abécé kis betűivel. Aztán egy napon Balambér felkereste mesterét. Közben egy letakart táblácskát tartott. Mikor már az egész újságírói kar egybegyűlt, Balambér fellebbentette a leplel a tábláról. Ez volt az első leleplezése. A táblán ez állott:

ISTEN ELTÉSSE ÖNT 100 ÉVIG!

A „Kék Halál” viharezett szerzőjének könnyek gyűltek a szemébe,

— **Testvérem az irásban** — mondta elérzékenyülten és csókot lehelt Balambér szüzi homlokára, amit a jelen voltak kárörömmel néztek.

Szóval Balambér ma Korunk Hőse. Tollsárat adtak alája, tehát kötelességének tartja lovagolni. Aki nem látta még az Adriát, az nem tudja mi a tenger, aki nem hallotta Carusót, az nem tudja mi az énekelni, aki nem olvasta még Balambér bulvárlapját, az nem tudja mi az: **tudatlanság**. Ó, igen, a Rózsa Sándor is híres ember volt és a Pap Jancsíról is sokat beszélnek, de azért nem szabad egy napon említeni őket Balambérral. Balambér isten ostora városunk fölött, az igazság szöröszívű bajnoka, aki nem tűr illeket városunk becsületén. Egy önműködő pucéráj ez a Balambér, olyan nagy mellet, hogy szinte sok. Balambér árgus szeme előtt nincs titok. Minden szörnyűséget megir, leleplez. Egy folt ő, amely tisztit. Legutóbb például közismert szaglóbérlővel kiderítette, hogy egy szubotical mézárósinak szeretője van. Rémes. Városunk erkölcsi egyenesen hajmeresztők. Persze emiatt rengeteg ellensége támadt Balambérnak és a legkömolyabban elakarják tenni a láb alól. Direkt betéti részvénytársaságok alakultak az ő élete ellen. Most például a Lloyd George pikkel rá erősen és Kisáziában kormányváltást idézett elő az egyik cikke, amelyben a jégkivíteli panamáról rántotta le a leplet. Minden sarokban őt figyelik. Az egész világ összeesküött ellene. Tegnap délután pedig én is hallottam amint a főpincér, akinek bizonyára sötét bűnök terhelik a lelkét, így suttogott a kaszírón fölébe: — **Hogy mért nem viszik börtönbe ezt a Balambért!**

Én feltételeztem róla, hogy bizonyára az adósok börtönét érte.

De ha az egész sötét város ellene is fordul, én továbbra is rendületlenül bizom benne: **teg ő még munkát adni a mentőknek...** (t. l.)

A Bácsmegyei Napló legközelebbi száma a közbeeső ünnep miatt pénteken délben jelenik meg.

— **Jegyzői kinevezések.** A belügyminiszter Brkics Pavlet szajáni jegyzővé nevezte ki. **Banya Györgyöt** Knyicsanin község jegyzőjé a belügyminiszter felmentette állásából és helyére **Jovics Lukács glógonyi segédjegyzőt** nevezte ki.

— **Megnyitották a nemzetközi munkakonferencia hetedik ülését.** Genfből jelentik: A nemzetközi munkakonferenciának kedden megnyitott hetedik ülészaka dr. Bene cseh külügyminisztert egyhangúlag elnökévé választotta. A konferencián negyvenkét államot 308 kiküldött és szakértő képviselt. Rossini, a fasiszta szakszervezeti szövetségek elnöke tiltakozott a bizottságba való meg nem választása ellen.

— **A szlovenszói magyarok Benes népszövetségi szerepe ellen.** Prágából jelentik: A Lidovo Noviny jelentése szerint a szlovenszói Magyar Népszövetségi Liga **Grosschmied** keresztényszocialista pártfőtákar elnöklésével Pozsonyban ülést tartott. A szónokok, köztük a Liga elnöke, dr. Szülő Géza kijelentették, hogy a Liga magyar osztálya nem az irredentára, hanem a magyar ideológiára megőrzésére törekszik. Ezután határozatba foglalták a Népszövetséggel szemben támasztott kéréseiket. Ezek között szerepel a többi között, hogy a Népszövetség elnökségében ne foglalhasson helyet egy kisebbségi állam képviselője, mint például most Benes, hogy továbbá a kisebbségi államoknak állandó nemzetközi ellenőrzőjük legyen, hogy a kisebbségi törvények és rendelkezések a nagyantant államai számára is érvényben maradjanak.

— **Új hidat építenek Susak és Plume között.** Susáról jelentik: A napokban Susakra érkezett egy vegyes Jugoszláviai bizottság, hogy felülvizsgálja a Susak és Plume között építendő új Plume-híd tervei. A híd építésére Olaszország van kötelezve, mert a régi hidat D'Annunzio árúttá változtatta le Plume megszállása idején. A híd elkészülését még ez évben várják.

— **A német nyelv használata: „leépítési” ok.** Prágából jelentik: Prágából az összes vidéki kerület hatóságokhoz utasítás ment, amely szigorúan elrendeli, hogy a kerületi hatóságok hivatalaiban a hivatalos órák alatt a német nyelv használata tilos. Még köszönni, vagy német hivatalnokoknak magánbeszélgetéseket folytatni sem szabad németül. A rendelet kimondja, hogy a német nyelv használata a leépítési törvény alapján leépítési ok.

— **A bocskerek Szokol-ünnep programja.** Beeskerekéről jelentik: Szerdán állapították meg véglegesen a június 7-én és 8-án megtartandó Szokol-ünnepségek programját. Eszerint a szokolisták június 7-én éjjel érkeznek Beeskerekre. Délután ünnepélyes fogadtatás lesz, délután próbaversenyeket tartanak. Június 8-án délelőtt a Szokol-szlet résztvevői felvonulást rendeznek a város főbb utjain, a megyeháza előtt ünnepi beszédet mondanak, majd felavatják a Szokolárujat és felszentelik a Szokolárujat. Délután a Vásártéren atlétikai és tornamutatványok, este a Begán diszkvizitálás. A városi tanács szerdai ülésén elhatározta, hogy az ünnepségek alkalmára hat diadalivet állítat fel, a Főuccát és a Bega hidját feldiszítteti, a lakosságot pedig felhívja, hogy a házakat lobogózzák fel.

— **Nagy erdőtüz Stettin közelében.** Stettinből jelentik: Kedden délben erdőtüz támadt, amely a nagy erővel kivonult tűzoltóság és katonaság gyors és erélyes beavatkozása ellenére a kedvezőtlen szélben este hat órára olyan terjedelmet öltött, hogy egy tizenöt kilométer hosszú és négy kilométer szélességű erdőterület állott lángokban. Hornskrug falvából az éj folyamán a kétségbeesett lakosokat el kellett távolítani. Az elpusztult faállomány értékét tíz-tizenöt millió aranymárkára becsülik.

— **Az első jugoszláv feminista egyesület.** Zagrebből jelentik: Hétfőn tartották itt meg az első jugoszláviai feminista egyesület alakuló gyűlését, melyen Zagreb közkezesi pályákon működő hölgyei vettek részt. Az egyesület célja: Küzdelem a nőknek úgy szociális, mint politikai téren való teljes egyenjogúsításáért.

— **Villámcsapás a zsufolt templomba.** Ljubljana-ból jelentik: A Ljubljana mellett Velenje községben az ajtósság alatt beült a villám a templomba. A villám egy ember agyonsújtott. A zsufolt templomban óriási pánik támadt és a fejvesztett tolongásban sokan megsebesültek.

— **Házkeresés a maribori független munkáspárt vezetőinél.** Mariborból jelentik: A rendőrség a független munkáspárt vezetőinél házkutatást tartott és kommunista írókat kerestek náluk. Letartóztatás nem történt.

— **Szombaton nyílik meg a sentai kaszinó.** Sentáról jelentik: A sentai kaszinó választmány szerdán ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a kaszinót szombaton nyílik meg ünnepi bankettkeretében. A bankettén Vuics Jócó, a kaszinó elnöke és dr. Hacker Kálmán, a kaszinó igazgatója tartanak beszédet. A kaszinónak eddig 230 tagja van.

— **A délszerbiai vajda gyilkosa a bíróság előtt.** Beogradból jelentik: A délszerbiai Stip városban most kezdte meg a bíróság **Misevics vajda gyilkosának, Tyeleszkovics Olgor macedón** komitácsinak ügyében a tárgyalást. Mint annakidején jelentették, Misevics Sztóján vajdát a múlt év december 30-án egy stipi kávéház előtt három revolverlövéllyel leterítette a merénylő. A nyomozás megállapította, hogy Tyeleszkovicsot a macedón forradalmi szervezet küldte ki, amely nyolcszáz ezer levát tüzött ki a vajda fejére, azért, mert elpártolt a komitácsi szervezettől és Jugoszláviába jött. A gyilkosság végrehajtása céljából Tyeleszkovics pincérnek szegődött abba a kávéházba, ahol Misevics vajda szokott tanyázni. A gyilkos a bíróság előtt is beismerte, hogy Szófiából küldték a merénylőt elkövetése végett. Utána a bűnrészességgel vádoltakat hallgatják ki.

— **Skotus Viator Sarajevóban.** Sarajevóból jelentik: Skotus Viator szerdán Sarajevóra érkezett. Délben a város illdzsejardón beszédet adott az angol publicista tiszteletére.

— **A pancsevői Venac közgyűlése.** A pancsevői Venac szerb daloskör vasárnap délután 3 órakor tartja meg közgyűlését az énekiskolában. Közgyűlés után közös kirándulást rendeznek az erdőpartok részére az Al-Dunához és Herkules-füldőre.

— **Rossz bánásmód miatt a vízbe ugrott.** Pancsevőről jelentik: Pancsevőn Varga Rozika 15 éves leány délután négy órakor az uszoda mellett öngyilkossági szándékkal beleugrott Temes folyóba. Később tartózkodó halászok azonban csakhamar segítségére siettek és sikerült megmenteni a fuldoklót. Mikor az öngyilkos leány magához tért, kijelentette, hogy anyja rosszul bánt vele és ezért akart megválni az élettől. Most már tul van a veszélyen.

— **Községi választások Srmski-Mitrovicán.** Szerdán folytak le a képviselőválasztások Srmski-Mitrovicán. Megválasztották a radikális, hét Radics-párti, három Tribicevics-párti és egy német képviselőt.

— **A halálraítélt szófiai merénylőket tanuként hallgatták ki egy újabb statáriális perben.** Szófiából jelentik: A hadbíróóság az összeesküvő Minkov kapitány és Jankov őrnagy rejtegetőinek tárgyalására elővezette a siralomházból Friedmann Márkót és egyik társát, akiket tanuként hallgattak ki a rejtegetők ügyében. A vádlottak: Percemlijev Iván, Léger George és Nikolava Adél kijelentették, hogy nem ismerik el a katonai bíróság illetékességét és követelték, hogy rendes polgári törvényszék ítélkezzen fölöttük. Az ügyész a katonai bíróság illetékessége mellett nyilatkozott és az államvédelmi törvény alapján halálos ítéletet kért a vádlottakra.

— **Megőrült, mert kilakoltatták.** Budapestről jelentik: Varga Jánosné negyvennyolc éves házmesternő az Üllői-ut 68. számú házban volt alkalmazva. Néhány hete a háztulajdonos részvénytársaság felmondott neki és ki is lakoltatta. A viceházmesternő a lépcsőházban húzódott meg és ott lakott. Kedden délután az asszony dühöngeni kezdett. Sirt, nevetett, tört, zúzott mindent. Bevitték a főkapitányságra, ahol a rendőrorvos megállapította, hogy Vargáné ön- és közveszélyes őrült. Az angyalföldi tébolydába szállították.

— **Rablóbanda garázdálkodik Dél-szerbiában.** Novisadról jelentik: A délszerbiáségi Tovarnik községet hétfőn éjjel rablóbanda támadta meg. A Hrvat-ski Dom éjjeli őret félholtra verték. A lakosság a csendőrség támogatására polgárőrséget szervezett.

— **Noviszdai új polgármestere hétfőn veszi át hivatalát.** Noviszdáról jelentik: Dr. Milovanovic Milán, Noviszdai új polgármestere szerdán Lakics János helyettes-polgármester előtt letette a hivatali esküt. A polgármester hétfőn foglalja el hivatalát.

— **Balettdélután az orosz Vöröskereszt javára.** Május 23-án, szombaton és vasárnap Enwaldné balettkolaja a szuboticei városi színházban balettdélután rendez az orosz Vöröskereszt javára. Ez alkalommal elsőrendű szereposztásban színpadra kerül az „Azra” című kétfelvonásos, három képből álló keleti balett, amelynek címszerepét Enwaldné alakítja. A balett zenei részét Westlovszki a zene szerzője zongorán, Patkai hegedűn és Lázár csellón látja el. Jegyek és a balett leírása a Jüdinstvokönyvkereskedésben és Vig Zs. Sándornál, továbbá az előadás napján délelőtt 11—12-ig és délután 2 órától a színházi pénztárnál kaphatók. Az előadás pontosan 5 órakor kezdődik és az előadás alatt a terem ajtóit zárva lesznek. A magasnyelvi, művészi esemény számba menő előadás iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. Felülfizetéseket, tekintettel a jó élethez célra, köszönettel fogadja a rendezőbizottság.

— **Leirer Amália barátja Noviszdán.** Noviszdáról jelentik: A tragikus véget ért Leirer Amália barátja: Kerstens Tódor hágai dugadag textilgyáros kedden üzleti ügyben Noviszdán időzött. Jugoszláviai képviselője Dimitrijević Csedomir társaságban meglátogatta régi üzletfelét Löwy Mátyás textilnagykereskedőt, akivel a szerencsétlen Leirer Amáliáról is elbeszélgetett. Az öreg Leirer Lőrincet rendkívül rossz embernek tartja, aki családjával sohasem törődött és Leirer Amáliát csak akkor látta először, amikor az már husz éves volt. De a Leirer Lőrincről megalkotott rossz véleménye ellenére sem akarta elhinni, hogy ő a gyilkos, azonban a rendőrség annyi bizonyítékot hordott össze ellene, hogy ő is Leirer Lőrincben látta a gyilkost. Egy napi tartózkodás után Kerstens Tódor elutazott Noviszdáról.

— **Tanítógyűlés Szentán.** Szentáról jelentik: Május 23-án, szombaton a szentái központi iskolában a szentái, martonosi, mészárosi tanítók gyűlést tartanak, amelyen a tanítói kar szociális helyzetéről foglalkozni fog.

— **Szabadlábrahelyezés a Novosti letartóztatott szerkesztőjét.** Beogradból jelentik: A beogradi rendőrség — mint a *Bacsmegyei Napló* már jelentette — letartóztatta Krajsumovic Kosztát, a *Novosti* felelős szerkesztőjét, hogy a sajtóvétség miatt rárótt három hónapos büntetését kitöltse. Közben kiderült, hogy a magánvádoló, akinek feljelentésére Krajsumovicot elítélték, helyreigazító nyilatkozatot küldött a *Novostinak*, amit a lap lekötött, ezzel teljes elégtételt adott és ezt a magánvádoló be is jelentette a bíróságnak. A szerb büntetőtörvénykönyv szerint ilyen esetben fel kell függeszteni a büntetés végrehajtását. Az újságíró-egyesület interveniált az igazságügyminiszternél, aki azonnal el is rendelte Krajsumovic szabadlábrahelyezését. Ennek ellenére, hogy ez a rendelet már szerdán reggel a beogradi rendőrségre érkezett, esig még nem bocsátották szabadon az ellenzéki újságírókat, ami a beogradi újságírókörökben nagy felháborodást keltezt.

— **A pancsevői Műkedvelők Egylete** f. hó 16-án adta elő Földes Imre »Kis muszkák« című 3 felvonásos vígjátékát nagy sikerrel és nagy sikerrel. A nagy színpad magánközönség az összes szereplőket zajosan ünnepelte.

— **Kiütéses tifusz a varaszdini kaszárnyában.** Beogradból jelentik: Varaszdinban a kaszárnyában három katonai kiütéses tifuszban megbetegedett. A katonai kórházban a kiütéses tifusz megbetegedést történt. A katonai egészségügyi hatóságok minden intézkedést megtettek a járvány elfojtására.

— **Adós — ne fizess!** Ezt a nem éppen barátságosan felhívást a tartományi pénzügyi inspektor intézi azokhoz, akiknek külföldi adósságuk van. A felhívás nem ilyen határozott és nem enyhnyire kategorikus. A pénzügyi inspektorátus figyelmeztette a devizák eladására jogosult bankokat, hogy annak, aki külföldi devizát akar venni, *adóbizonyságot kell felmutatni*, mert azt a bankot, amely az adóbizonyságot nélkül ad el devizát, megbírságozzák. Minthogy a Vajdaságban elenyészően kis százállékban vannak azok, akiknek adójuk ki van fizetve, a legtöbb ember, annak külföldi adóssága van, ezt nem fizetheti ki. Hogy ezzel megakadályozzák, hogy a kereskedő árut hozhasson be, s ez által adóra szükséges pénzt előteremthesse, azt éppoly kevésbé veszik figyelembe, mint azt, hogy ez az intézkedés mennyire alkalmas arra, hogy a jugoszláv kereskedelem külföldi hitelét rontsa.

— **Öngyilkosság.** Godár Lajos tavankuti földműves szerdán délelőtt felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt. Tettének oka ismeretlen.

— **Művészi hangverseny Pancsevón.** E hó 20-án, szerdán, a Weifert-telep örház nagytermében nagy művészi hangversenyt tartott az amerikai és európai hangversenykörülmények között. A hangversenykörülmények között a hangverseny művészi vezetője Ivanovics Dusko és Milán Kuzovkova szerepelt Csajkovszki, Brahms, Cervantes, Debussy, Bach, Schubert és mások művei. A hangversenynek nagy erkölcsi sikere volt.

— **Eljegyzés.** Spira Ernát eljegyezte Reiter Miksa V.-Beckerek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Lopások a pancsevői aerodromban.** A pancsevői repülő állomás vezetősége már régebben észrevette, hogy rendszeresen lopkodnak a raktárjaikból. Jelentést tettek a rendőrségen, melynek hosszabb megfigyelés és kutatás után egy kis sikerült a tetteseket elfogni, amikor újból lopni akartak. A repülőteret tolvajok két rendőr, névszerint Ilic Ljubica és Akszentijevics Svetislav, kiket külföldi szabálytalanságok miatt már régebben elbocsátottak a rendőrség szolgálatából. A tolvajok alkalmával leválaszták a repülőteret lopkodó tolvajokat és az ügy iratait átadta a pancsevői államügyésznek további eljárás végett.

— **Öngyilkos elhagyott asszony.** Pancsevón e hó 16-án Kiti Anna munkásnő temespartai vasúti állomás mellett, hol a munkások a halóra való várakozást végzik, öngyilkossági szándékából zsirszódást ivott. Mikor észlelték, hamar orvost hívtak, aki gyomormosást alkalmazott. Az asszony magához tért és elmondta, hogy azért akart meghalni, mert kedvese, mivel évek óta közös házasságban élt, elhagyta. Minthogy a férfi ott dolgozik a vasúti állomáson, oda ment a közelébe az öngyilkosságot elkövetni. Kiti Anna állapota nem életveszélyes.

— **Akik nem köszönnek a beceji rendőröknek.** Grünberger Vilmos bácsotopai magánhivatalnok vasárnap éjjel 2 órakor Saribecsejre Noviszdára akart utazni. Éjfél után a koromsötét utcákon a pályaudvarra igyekezett, amikor két férfihang utána kiáltott és visszahívta. „Nem tudsz köszönni!” — kiáltással többször arcul ütötték. Grünberger Vilmos csak akkor vette észre, hogy uccai éjszakai támadói szuronyos rendőrök, akik már csak a megveretése után kérték el az

igazolványát. Grünberger a zsebéből kiszedte az irasait és amíg a sötétségben az igazolványát kereste, puskatussal még néhány ütést mértek a fejére és azzal bocsájtották el, hogy tanulja meg, hogy kötelessége a rendőröknek köszönni. Grünberger Vilmos a pályaudvaron jelentette az esetet a rendőrmestereknek, aki nevetve kérdezte, miért nem nézte meg a rendőrök számát. A vonaton arról értesült, hogy teljesen azonos módon és okból Schossberger Károly temerini tojáskereskedőt is bántalmazták. — Grünberger orvosi látelétet vétetett fel és feljelentést tesz ismeretlen támadói ellen.

— **A szuboticei adókvetések.** A harmadosztályú kereseti adót kivétő bizottság május 26-án a következő V—VIII. körű földbérlők adóügyét fogja tárgyalni: Szines György és Leudal Iván, Szalma Iván és Erdődi József, Szalma Péter és neje, Sics Mátyás és neje, Szabó Ferenc és Fülöp Mihály, Szabó József, Szabó Menyhért, Szabó Józsefné és Hallas Ignác, Szarvas Vranjéné, Szádeczki Nikola, Szabó Andrija, Szimola Mátyás, Stefanovics Lajos, Stefanovics Steván, Fenyves Istvánné, Szabó István, Bajsai István, Balogh Pál, Nagy István, Kondás Iván, Szabó István, Szerencse Mihály, Szücs Andrásné, Szabó Mihály, Szegedi Imre, Szegi András, Hornyák Gábor, Szilvási Antal, Pintér Vécó, Kovács Károly, Péntes Imre, Szabó Menyhért Batancs, Szalma István és Lukács, Szalma Iván, Szabó Boldizsár, Szécsi Antal és Szabó Ferenc, Kermeci Vranje és neje, Stof Iván, Szendi Lajos, Gregus Péter, Szauer József, Béla, Antal, Ferenc és Jenovai István, Szekulics Bertalan, Szines Miklós, Szalma Péter és neje, Szabó Iván, Szerencse Antal, Szavold Mihály, Szalai Mihály, Szél Béla és neje, Varga András, Szegi Ivánné, Molnár József, Temesvári Lajosné, Szabó Mihály és neje, Némedt József, Nacht Pál, Szücs Mátyás, Sinola József, Szabó Vécó, Sztipanovics Péter, Knezzevics Anna, Savold Mihály, Szarvas Vranje és neje, Szücs Antal, Szegedi Imre. **Május 27-én a következő V—VI—VII. és VIII. körű földbérlők kerülnek sorra:** Szerencsés Vranje, Sziracsai Mihály, Sitarok Antal, Sztanovics Mihály, Sztanik Iván és társai, Sztanik Simon, özvegy Szücs Andrásné, Szücs Ferenc, Szücs Vince (Vinkó), Szalma István, Szalma Lukács és István, Szalma Péter és neje, Szabó István, Szádecki Milos, Szabó Sándor, Szabó G. András, Szabó Bódó, Szabó Galiba György, Szabó György, Szabó Batancs János, Szabó János és Kiss György, Szabó Mária, Szabó B. Menyhért, Szabó Mihály, Szabó Ernester, Szabó István, Szalai János, Szenci Antal, Sztanik Simon, Sztanik Péter, Sztanik György és társai, Szögyi András, Szilvási Antal, Szilácsi Mihály, Szücs Mihály, Szücs Antal, Sztanik Simon, Tóth Pál, Tumbász Jakab.

A szuboticei zsidó Patronázs Egyesület az általa létesített »Gyermekotthon«-t f. évi június 1-én templomi ünnepély keretében megnyitja.

Lenedat Jovanovic szuboticei főeljárásitoknál vásárolt sorsjegyek közül május 19-én kisorsoltak:

400 000 dinárt nyert: 23051
5 000 dinárt nyert: 55684
3000 dinárt nyert: 27402 119548
1000 dinárt nyert: 71263 79970 86178
400 dinárt nyert: 6711 28 63 10325 78
11903 13115 90 13958 88 14350 17286
27444 98 28026 44 30707 37 41 37411
39230 43 41728 33 44 48 42959 47416 20
53011 85 56168 59997 58860 67234 68856
72412 20 66 94 500 79994 87 86156 58
86574 87 92057 95845 87 102628 104113
167160 109513 82 112408 24 117375 119510
31 62 87 122918 72 131959 67 132447 60
133210 51134437 136372 138830 31 36 39
73 85 145305 148042 69 148922 149212

Uj vendéglő Melence-lürdön. Melencéről jelentik: Ma nyílt meg Melence-lürdön a modern kor minden követelményének megfelelő kóser-vendéglő.

— **Előadás a lakástörvényről.** Május 24-én, vasárnap délelőtt tíz órakor Kellert Benő dr. ügyvéd, a Liika-mozi helyiségében előadást tart az új lakástörvényről.

— **Egy évi börtönrre ítélték a volt topolai rendőrvezetőt.** Knyakov Steván 1920-ban rendőrvezető volt Topolán, ahol súlyosan összeverte Barata János topolai gazdálkodót. A szuboticei törvényszék Knyakovot három havi fegyházra ítélte. A noviszdai tábla 1922 július 21-én ezt a büntetést nyolc napi elzárásra szállította le. 1923 augusztusában a semmitőszék új tárgyalást rendelt el, amelyet a tábla szerdán tartott meg. A szerdai tárgyaláson a tábla Knyakovot egy évi börtönrre és öt évi hivatalvesztésre ítélte.

A szuboticei kiállítás mezőgazdasági csoportja pénteken, május 22-én délután 2 órakor ülést tart, amelyre a tagokat ezen az uton is meghívja.

— **Tűz.** Szentáról jelentik: *Altergut* Hermann kereskedő házában szerdán a mosókonyhában tűz keletkezett. A tűzoltóságnak sikerült a tüzet lokalizálni, a mosókonyha azonban leégett. A kár 12—14 000 dinár.

A szuboticei löverseny programja

A verseny délután három órakor kezdődik

A »Kralj Alekszandar« nevet viselő szuboticei Lovaregylet csütörtökön délután rendez az idén az első löversenyt, amely iránt élénk érdeklődés nyilvánul a város közönsége körében.

A verseny programja a következő:

Első futam: A bácskai mezőgazdák versenye. Távolság: 1500 méter. Első díj: 2500 dinár, második díj 1000 dinár, harmadik díj: 500 dinár. A versenyre neveztek: *Romics Peró*, »Szegfü«, *Bajics Kajica*, »Rufus«, *Sztipics Jócó*, »Micka« nevű lovat.

Második futam: Általános féléver verseny. Távolság 1500 méter. Első díj 2500 dinár, második díj 1000 dinár, harmadik díj 500 dinár. Nevezések: *Lebach Gyula*: »Fényes«, »Ciprus«, »Szökevény«. *Dragicevics Rádó*, »Sumadija«, *Pokorni Petar*, »Lord« nevű lova.

Harmadik futam: Három éves teliverek versenye. Távolság: 1800 méter. Első díj 3000 dinár, második díj 1000 dinár, harmadik díj 500 dinár. Nevezések: *Lebach Gyula*: »Terno«, »Achilles«. *Avala Evgela*, »Zletovka« lova.

Negyedik futam: Általános teliververseny. Távolság 2000 méter. Első díj 3000 dinár, második díj 1000 dinár, harmadik díj 500 dinár. Nevezések: *Lebach Gyula*: »Eljen«, »Barátnő« és »Riadó« loval.

Ötödik futam: Tiszti akadályverseny. Távolság: 2600 méter. Első díj 3000 dinár, második díj 1000 dinár, harmadik díj 500 dinár. Nevezések: *Csanics Örnagy*: »Narandzsak«, »Notti-Boj«. *Hellich D.* hadnagy »Szikra«, *Pokorni Petar* főhadnagy »Peco« lova.

A verseny délután három órakor kezdődik.

A JÓ RECEPT

mindenkinek, aki felbőrvizetetés és korpaképződésről panaszkodik, a következőképpen használja: vegyen fél liter meleg vízhez egy csomagocskát »Schaumpon a fekete fejfel« járjon el a használati utasítás szerint és masszírozza mosás előtt alaposan a fejbőrt. A

»Schaumpon a fekete fejfel«

már az első használat után megakadályozza a korpaképződést. Ár 3 és fél dinár. Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerárban. Egyedüli előállítója: Hans Schwarzkopf Berlin-Dahlem

Fontos, hogy a bevásárlásánál különösen

hangsúlyozza a »FEKETE FEJFEL«

SPORT

A FIFA XIV-ik
világkongresszusa

Fontos szabályváltozások napirenden

A First International Football Association, vagy röviden FIFA, a Nemzetközi Futballszövetség idei XIV. világkongresszusa Prágában nyílik meg jövő vasárnap, e hó 24-én és előreláthatólag három napig fog tartani. A kongresszuson, melyen részt vesznek mind az öt világrész futballszövetségei, Jugoszláviát Ugrinics Veijko volt válogatott csapatkapitány fogja képviselni.

Az idei kongresszusnak fontos munkája lesz, mert számos és nagyrészt lényeges szervezeti, technikai és szabálybeli változtatásokat kell megvitatnia. Így a svájci szövetség javaslatot tett, hogy egy futballszövetség kötelezően tartózkodjon a többi állam színeiben. Előreláthatóan ellen előreláthatólag a magyar szövetség fog állást foglalni, mert ez lehetetlenné tehetné külföldön profiskodó játékosainak a magyar válogatottban való szereplését. Szintén a játékos migrációt igyekeznek megakadályozni a magyar szövetség tervezete, mely szerint külföldre küldött játékosok egy évre nem játszhassanak más szövetség játékosaként. Külföldről hazatérő játékosok pedig csak addigi szövetségük színeiben játszhatnak ismét otthon. Ezt a tervezetet Lengyelország és Csehszlovákia is támogatja, Jugoszlávia azonban ellene foglalt állást.

A svéd szövetség követeli, hogy nemzetközi mérkőzésnek csak olyat ismerjenek el, melyhez előzetesen hozzájárul a FIFA. A mérkőzés bejelentésének legfeljebb 14 nappal a leköltés után és legalább 14 nappal a játék napja előtt meg kell történnie. Be nem jelentett nemzetközi mérkőzések utáni óváásokat ne legyen tekintetbe a FIFA. Nemzetközi válogatott mérkőzéseken csak saját állampolgárok vehessenek részt. Mások szerepeltetése az ellenfél hozzájárulásától függ. Oly szövetségek, melyek elismerik a professzionizmust, profikat is szerepeltethetnek válogatott mérkőzésen, ha az amatőrizmussal határozottan kikötve nincsen. A bírót közös megállapodás szerint választják a FIFA nemzetközi bíróinak sorából. Minden államnak jogában van öt-öt nemzetközi bírót a FIFA-nak kijelölni, ez azonban meg nem felelőket törölhet a listáról. Ezt a tervezetet a finn szövetség is pártolja.

A kongresszus legfontosabb program-pontja az idén is a professzionizmus problémája lesz. Erre vonatkozólag ugyszólván minden szövetség más-más előterjesztéseket tett, teljesen bizonytalan tehát, hogy mi lesz a döntés.

A kongresszus továbbá meg fogja választani a FIFA 1925—26. évi ügyvezető bizottságát, megállapítja a jövő kongresszus helyét és idejét, a jövő évi nemzetközi mérkőzések programját és végül áttér a szabályváltozásokra.

Az orosz szövetség javaslata szerint 11-es büntetőrugásnál a 16-os vonalon kívül 10 yardos szektort kell kijelölni, melyen belül játékosok nem állnak. A korner szabadrugásnak tekintendő, a rugó tehát nem érintheti kétszer egymás után a labdát. A kapust büntetőrugás terhe alatt nem szabad megtámadni, akár van nála labda, akár nincsen. Minden támadás faultnak tekintendő.

Az Egyesült-Államok szövetsége javasolja, hogy sebesült játékosok helyettesítése tartalékokkal csak előzetes megállapodás esetén legyen szabad.

Anglia az offside szabályokat akarja lényeges módosítás alá venni. Be akarja vezetni az úgynevezett 40 yardos vonalat, melyen kívül nincs offside, továbbá, hogy a támadónak három helyett csak két játékosall kell szembenállnia, hogy így elkerülje az offside-t, stb.

Azt is követeli az angol szövetség, hogy taccsdobásoknál a dobó csak egyik lábával legyen köteles a határvonalon állni.

A FIFA kongresszusa után kezdődik

a nemzetközi olimpiai bizottság kongresszusa is Massaryk köztársasági elnök védnöksége alatt. Erre a kongresszusra Jugoszlávia még nem jelölte ki delegátusait.

KÖZGAZDASÁG

Tízmilliárd koronát
követel az osztrák kormány
a Schenker szállítócégtőlRejtélyes zárt tárgyalás a bécsi
kereskedelmi bíróságon

A bécsi lapok tegnap a következő rejtélyes hírt közölték:

»A kereskedelmi bíróság tegnap tárgyalta az osztrák államkincstár keresetét a Schenker & Co. szállítócég ellen. A kereset összege 718.000 svájci frank. A tárgyalás megkezdésekor mindkét fél kérelmére a bíróság elrendelte a nyilvánosság kirekesztését, amire a kereskedelmi bíróságon még nem volt példa. A zárt tárgyalás indoklása: a közrend veszélyeztetése. A sajtótörvény rendelkezése következtében ezért a per tárgyról és a tárgyalás lefolyásáról nem lehet tudósítást közölni.«

A Bácsmegyei Napló bécsi munkatársa kiderítette, hogy a titokzatos ügy a zárt tárgyaláson nem nyert befejezést, a bíróság a bizonyítás kiegészítése érdekében elnapolta. Jugoszláv diplomáciai körökben az a hír van elterjedve, hogy egy államközi ügyletről van szó, amely valószínűleg diplomáciai következményekkel is fog járni.

Svájci diplomáciai körökből viszont a következőről értesült: A Schenker & Co. szállítócég a háború alatt az osztrák-magyar hadügyminisztérium megbízásából nagyarányú fegyvervásárlásokat eszközölt Svájcban. Ebből a célból a Schenker & Co. cég az osztrák hadügyminisztériumtól két millió svájci frankot kapott elszámolásra. A fegyvervásárlások 1918 februárjában kezdődtek, amikor a monarchia hadianyagkészlete kifogyóban volt. Az összeomlás után az elszámolásról elfeledkeztek és az osztrák kormány csak tavaly figyelmeztette Hornik dr. takarékosági kormánybiztost és hadügyi likvidátort a volt közös hadügyminisztérium és a Schenker & Co. cég között létrejött titkos szerződésre. Az osztrák kormány 718.000 svájci frankot követelt a cégtől és követelését azzal indokolja, hogy ezt az összeget a Schenker & Co. cég saját céljaira használta fel. Ezzel szemben a nagy szállítótársulat igazgatója arra az álláspontra helyezkedik, hogy az osztrák köztársaság nem tekinthető az osztrák-magyar monarchia jogutódjának, hanem kizárólag az összes utódállamok együttesévé. Az osztrák kormánynak tehát meg kellett volna egyezni a többi utódállamokkal az együttes fellépésre, mivel a vitás összeg egy-egy hányadára Magyarország, Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia is igényt tarthatnak. Az osztrák kormánynak módjában lett volna az ügyet a büntetőbíróság elé vinni, azonban ebben az esetben a diszkret és kényes szerződés összes részletei nyilvánosságra kerültek volna. A svájci követési tanácsban egyébként legközelebb interpelláció fog elhangzani az ügyről, mivel csakis svájci hatóságok segítségével volt lehetséges az, hogy a monarchia megbízottja fegyvereket vásárolt és csempészt ki és így Svájc semlegeségét megsértette.

A világháború egyik magasrangú osztrák résztvevőjétől a következő felvilágosításokat kapta bécsi munkatársunk: A Schenker & Co. cég a volt monarchia egyik legnagyobb szállítótársulat. A háború kitörésekor a Schenker & Co. cég számára külön irodát rendeztek be

a közös hadügyminisztérium épületében. Ez az iroda végezte azokat a megbízásokat, amelyeket az osztrák-magyar hadvezetőség saját neve alatt nem vehetett. A vámhatóságok titkos utasításokat kaptak, hogy a Schenker & Co. cég vagonjait ne vizsgálják meg.

Az osztrák államkincstár mostan tízmilliárd koronát követel vissza a cégtől. Ez a tízmilliárd korona a titokzatos pör tárgya.

A cukorrépa-termelők
és fogyasztók kongresszusa

Beogradból jelentik: Hétfőn és kedden tartották Beogradban a cukorrépa-termelők újabb kongresszusukat, amelynek során állást foglaltak a cukorgyárakkal folyó ismeretes harcukban. A kongresszus után együttes értekezletet rendeztek a fogyasztó érdekeltségek megbízottjaival, hogy együttes akciót indíthassanak a gyárak szindikátusának ama főrekvései ellen, hogy a répa árat leszállítsák, a cukrot ezzel szemben megdrágítsák és így a répatermelést lehetetlenné téve megbénítsák az ország cukorrépa-termelését.

A répatermelők kongresszusán a következő határozatokat hozták: Követelik a kormánytól, hogy az állami cukorgyárak lépjenek ki a kartellből, hogy így védekezni lehessen a kartell akciója ellen. 2. Törekedni kell kisebb gyárak létesítésére szövetségi alapon. 3. Utóhátra figyelmeztetik a képviselőket és a szkupstinát, hogy tegyenek lépéseket a répatermelők nyomorának enyhítésére, akiknek métermázsánként 25 dinárért kell a répat termelniük, anélkül, hogy állami védelemben részesüljenek. 4. Mindazok a tagok, akik az idén nem ültettek répát, belépnek a búzatermelők szövetségébe. 5. Köszönetüket fejezik ki az egész sajtónak a termelők érdekében kifejtett támogatásért.

A répatermelőknek a cukorfogyasztókkal megtartott konferenciáján hozott határozatban elítélik a cukorgyárak kartellben való szövetségét, aminek csak az a célja, hogy a répaárat leszorítsák és a cukrot megdrágítsák. A fogyasztókra és az államra való tekintet nélkül a kartell csökkentette az 1925—26. évi cukortermelést, hogy az előző idényből visszamaradt készleteket drágán eladhassa. Követelik, hogy a kormány rendelje el az állami cukorgyáraknak a kartellből való kilépését, hogy így a gyárak közt verseny fejlődhesék. A határozatokat külön bizottság fogja a pénzügyminiszternek és a szkupstina elnökségének átadni.

Vasárnap döntenek a becskerekki kiállítás időpontjáról. Becskerekéről jelentik: A szeptemberre tervezett becskerekki mezőgazdasági és iparkiallítás ügyében e hó 24-én, vasárnap délután a megyeháza értekezletet tartanak a bánáti közgazdasági tisztviselők közreműködésével. Ezen az értekezleten fogják véglegesen dönteni arról, hogy megtartják-e még ebben az évben a kiállítást, vagy pedig a szubotocai kiállításra való tekintettel elhalasztják a jövőre.

Szabad kikötőt kap Susak. Zagrebból jelentik: A susaki vámhatóságok a zagrebi kereskedelmi és iparkamara, valamint az összes közgazdasági körök által támogatott előterjesztést terjesztik a beograd kormányának. Susak kikötőben alakítsanak ki egy szabad zónát (punto franco), mely minden nagyobb kikötőben van, hogy lehetővé tegyék a szomszédállamoknak a susaki kikötőn át vámmentesen árut szállítani.

A szabadkikötőt valószínűleg a »Kara-gyorgye« molón, a volt »Banchinon« jelölék ki, mert ez már régebben jól bekerített, a hajóktól könnyen megközelíthető része a kikötőnek és már van ott elegendő épület a raktárak és a pénzügyi kirendeltség elhelyezésére. Gazdasági körökben remélik, hogy Csehszlovákia, Ausztria és Magyarország, melyek eddig kizárólag Trieszt, illetőleg Fiume felé irányították külkereskedelmüket, most a közeleső Susakot fogják favorizálni.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai
1925. május 20.

Budapest deviza 1155—1163, valuta 1135—1157.

Prága deviza 55—55.50, valuta 54.55—55.05.

Berlin deviza 6.81—6.83 milliárd márka, valuta 6.76—6.80 milliárd márka.

Bécs deviza 1152—1156, valuta 1152—1155

London deviza 300.

Zürich, máj. 20. Zárlat: Beograd 8.40, Páris 26.575, London 25.12, Newyork 517, Brüsszel 25.90, Milánó 20.925, Amsterdam 207.80, Berlin 123, Bécs 0.007280, Szófia 3.75, Prága 15.325, Varsó 99.60, Budapest 0.007260, Bukarest 2.45.

Beograd, máj. 20. Zárlat: Páris 318.50, London 299, Newyork 61.55, Brüsszel 313, Milánó 249, Berlin 14.67, Bécs 8.665, Prága 182.50, Budapest 8.67, Bukarest 29.30, Genf 1191.50.

Noviszadi terménytőzsde, máj. 20-án. Az üzlet továbbra is lanyha közepes forgalom mellett. Dacára az amerikai magasabb jegyzésnek tengeriben külföldön érdeklődés még mindig nem mutatkozik. Tengeri, bácskai V. dunai hajóállomás R. K. 204 dinár. Forgalom: tengeri 1000 q.

Csikágói gabonatőzsde, máj. 19. Buza májusra 167, buza júliusra 158.5, buza szeptemberre 144.5. Tengeri májusra 113.375, tengeri júliusra 115.75, tengeri szeptemberre 113.875. Zab májusra 45.125, zab júliusra 44.375, zab szeptemberre 44.125. Rozs májusra 120.75, rozs júliusra 115.625, rozs szeptemberre 104.75.

Newyorki gabonatőzsde, máj. 19. Buza őszi vörös 208, buza őszi kemény 185. Tengeri 126. Liszt sp. w. cl. 675—725. Az irányzat búzáján egyenetlen, tengerinél szilárd.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A novisadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 425 (+13), Bogojevó 498 (+11), Vukovár 410 (+10), Palánka 414 (+10), Noviszad 404 (+), Zeman 456 (+3), Pancsevó 434 (+4), Smederevó 507 (+4), Orsova 408 (+2). Dráva: Maribor 255 (+23), Zakanj 132 (—8), Osizjek 386 (+2). Száva: Zagreb 72 (—12), Sisak 580 (—145), Jasenovac 763 (—11), Bród 716 (+4), Mitrovica 584 (+1), Beograd 396 (+3). Tisza: Szentá 224 (—22), Becse 254 (—12), Titel 392 (—4). Kupa: Karlovac 106 (—184). Una: Novi 258 (—48). Vrbas: Banja Luka 150 (—12). Bosna: Doboj 110 (—16). Drina: Zvornik 128 (—14).

ILLATOS MOLYIRTÓ

„HERMELIN“ a novo, kérje mindonlitt
DEPOT „SOA“ DROGERIJA NOVISAD

Ami még nem volt! ♦ Nagy tömeg áru érkezett!

Finom fátyol harisnya 27 D.
Női keztyű 15 D.

Róna Miksa

Huspiac

Saját érdekében győződjék meg!

NYILTTÉR.

Hirdetmény

Az Első Bajmoki Takarékpénztár r. t. 1925. május 17-i közgyűlése nem volt határozatképes. A második közgyűlést 1925. június 1-én d. u. 3 órakor fogjuk az intézet helyiségében, ugyanazon tárgysorozattal megtartani. Ez a közgyűlés a megjelentek számára való tekintet nélkül határoz. (Alapsz. 14. §)

Az igazgatóság.

Állami Egyedárusítási Dohányraktár Subotica NS br. 535.

Hirdetmény

Az Állami Egyedárusítási Igazgatóság 1925. május 11-i Pr. Broj 22677. számú rendelete értelmében a subotici állami egyedárusítási dohányraktárnak szüksége van egy nagy száraz raktárhelyiségre a földolgozott dohány, cigarettapapiros és gyufa beraktározására.

Felhívtnak tehát az érdekeltek, akik ily raktár felett rendelkeznek, hogy ajánlatukat a fenti raktárhoz legkésőbb 1925. június 1-én délelőtt 10 óráig a következő címre nyújtsák be: Állami Egyedárusítási Dohányraktár Subotica, Paja Kujundžićeva ul. 9.

Az ajánlatokat kellően felbolyegetve kell benyújtani és azoknak a következő adatokat kell tartalmazni:

1. A raktár hosszát, szélességét és magasságát, a helyiség pontos vázrajzával.

2. Hány évre adja ki a raktárt a tulajdonos és a raktár mikor foglalható el.

3. A havi bér összege, a fizetés módja, hogy a fizetés 3 havonként vagy félévenként előre történjék-e.

4. A raktár távolságát az itteni vasútállomástól km-ben. (utca, házszám)

5. Van-e a raktáron kívül irodának alkalmas helyisége és amennyiben van, a vázlatra ez is feltüntetendő.

6. Egyéb feltételek, melyeket a bérbeadó megszab. Subotica, 1925. május 13.

Állami Egyedárusítási Dohányraktár Subotica

4109

MESNI ŠKOLSKI ODBOR PAJMKO

311/25.

Javna dražba

Rošenjem Mesnog šk. Odbora Bajmok, a odobrenjem nadležnih šk. vlasti održati će se dne 31. maja 1925. god. u 2 sata posle podne kod stare škole Bajmok javna dražba (poude se primaju i ofertama) zbog gradnje šk. zgrade kod stare škole Bajmok (4 šk. dvorane i jedan učit. stan) po zastavljenom nacrtu koji stoji na uvid strankama kod Uprave osn. škole Bajmok. Gradnja ima iza odobrenja dražbenog zapisnika sa strane nadležne šk. vlasti odmah započeti. Detaljna obaveštanje pismeno i usmeno daje Mesni šk. Odbor Bajmok.

Bajmok, 17. maja 1925.

4349

Mesni šk. Odbor Bajmok

400 DINÁR JUTALOM

annak, ki Sombor és Bezdán közti országúton elveszett börtáskának nyomára vezet, melyben másra teljesen értéktelen iratok voltak. Megtaláló jelentkezzék Szloboda szállodában vagy a rendőrségnél Somborban.

Oglas.

Subotička Gradjanska Kasina drži dne 24. maja 1925. god. (nedelja) pre podne u 11 sati u velikoj dvorani kasinske zgrade svoju redovnu glavnu skupštinu, na koju se ovim pozivaju gosp. članovi.

Predmeti skupštine:

1. Izbor skupštinskog predsednika.
2. Izveštaj društvenog tajnika.
3. Izveštaj društvenog knjižičara.
4. Izdavanje razrešnice blagajniku i kontroloru.
5. Raspravljanje eventualnih predloga.
6. Izbor 1 predsednika i 2 potpredsednika, 48 članova u odbor i 6 zamenika.
7. Ustanovljenje proračuna na narednu godinu.
8. Odredjenje tri člana u računopregledački odbor.
9. Odredjenje dva člana za overenje skupštinskog zapisnika.

Predsedništvo

Nincs többé szegénység!

Ha a szülők az övéikről ideje korán gondoskodnak, mert az

Első Vojvodina Temetkezési Egyesület

az elhalt tagjai hozzátartozóit már az első befizetett haláleset után

50.000 dinár

segélyben részesíti.

Első Vojvodina Temetkezési Egyezületbe

rendes tagoknak felvételnek

S. H. S. királyságbeli, egészséges 20—70 éves egyének. Jelentkezni lehet az egyesületi pénztárnál Zomborčević István ur kézmű- és divatáru üzletében (a barátok temploma mellett)

4390

Elnökség

Felhívás

a Sreća kiházasító egyesületbe való belépésre.

Alulírott alapítók Suboticián „Sreća“ (Szerencse) néven kiházasító egyesületet alapítunk.

Az egyesület tagja lehet minden állampolgár nemre és felekezetre tekintet nélkül, aki a felvételkor 50 dinárt befizet s kötelezi magát arra, hogy minden házasságkötés után befizet 50 dinárt. A belépéskor a belépési díjon felül még két pótdíj fizetendő be, a felvételi díjjal együtt tehát 150 dinár.

Az egyesület a segélyeket következőképpen folyósítja:

1—25 házasság után 20.000— dinárt,

25—50 „ „ 25.000— „

50—75 „ „ 30.000— „

75—100 „ „ 40.000— „

100 házasságtól kezdve

minden házassaladónak 50.000— „

Egyéb, a belépőket érdeklő kérdésekről az alapszabályok nyújtanak bővebb felvilágosítást, amely mindenkinek rendelkezésére áll.

Társaságunk a legtisztább erkölcsi alapon áll és arra törekszik, hogy a tagok érdekeit a legönzetlenebbül szolgálja.

Felhívjuk a közönséget, hogy lépjen be az egyesületbe, amelynek aláírási iverit a Kurir könyvkiadó cégnél (Subotica Vilsonova ul.) vagy az alapítóknál szerezheti meg.

Prótic Márko gör. kel. lelkész, Szántó Róbert ev. lelkész, Dr. Gerson József főorvos, Pánity Antal starakánji polgármester, Fischl Pál bank-cégvezető, Kalmár Jenő nyug. biztosítási igazgató, Szávic István vasuti főmérnök, Dr. Havas Emil ügyvéd, Nozdrovicki Zoltán vasuti mérnök, Schwimmer Béla és Kosztics Sándor a Kurir tulajdonosai, Prodánovic Stevo banktisztviselő.

Mozisok figyelmébe!

Uj sláger filmjeink, melyek lekötőek.

„Franciai árva“ Jackie Coogan legutolsó monumentális filmje. — „Kanibál szigetek borzalmak“

Motauri, Alice Terry, és Ramon Novarroval. —

„Tenger Démonja“ Paul Wegenerrel. — „Bachantín“

Olga Čehova és Brunokasterrel. — „A vihar gyermeke“

— mind biztos nagy kassza filmek. Siessen lekötni!

Siessen lekötni!

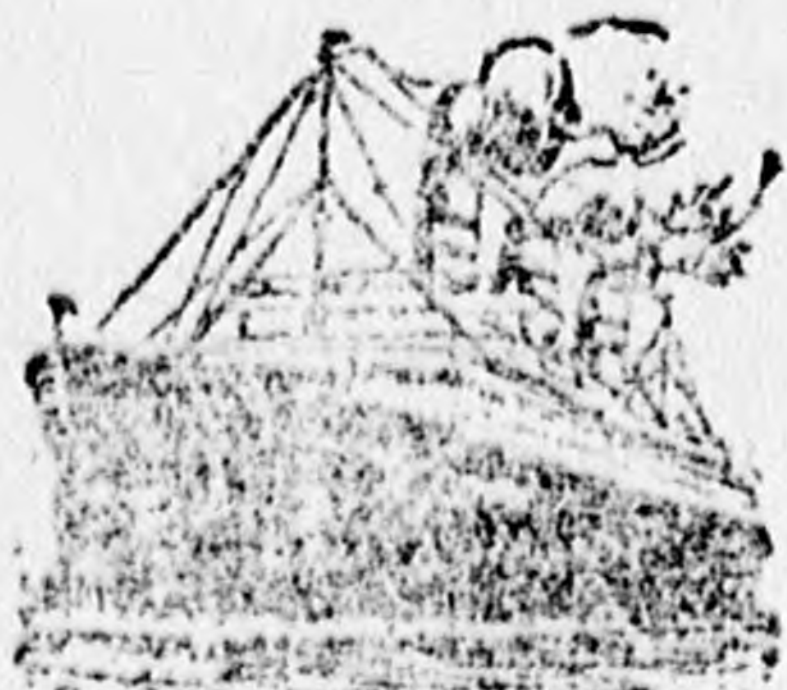
Slavia-filmnél Subotica, Vilsonova ul. 11

DŽAVIĆ MÁRTON

TEPLOMFESTŐ VÁLLALAT
SUBOTICA, SAVE TEKELJE UL. 29.

Vállalja templomok átfestését, renoválását, freskók festését és restaurálását valamint szobák művészi festését. A legújabb külföldi mintáim állnak a megrendelőim rendelkezésére.

„VESNA“ HAJÓZÁSI RESZVENYTÁRSASÁG S U S A K

Rendezeres személy és áruforgalom

DÉL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA

Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál: ALDAN SZVETISZLAV váltó üzlete VELIKA-KIKINDA.

Jól berendezett

faesztergályosárugyár

(volt Ábel-féle) Kulán (Bácska) szabadkézből, jutányos áron, kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Érdeklődők forduljanak Blanc Ferenc vendéglőshöz vagy dr. Székely ügyvédhez Kulán

3846

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon: 190 sz.

Távíratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota. Telep: Sentaí put.

AMERIKAI KÉVEKÖTŐMANILLA

Zsák, ponyva, kötél, zsineg, lópokrócok, butorszövet és kárpitos cikkek

Szőnyegek minden kivételben, kókusz futók és szőnyeg védők.

Aki vé. szegény, sápadt

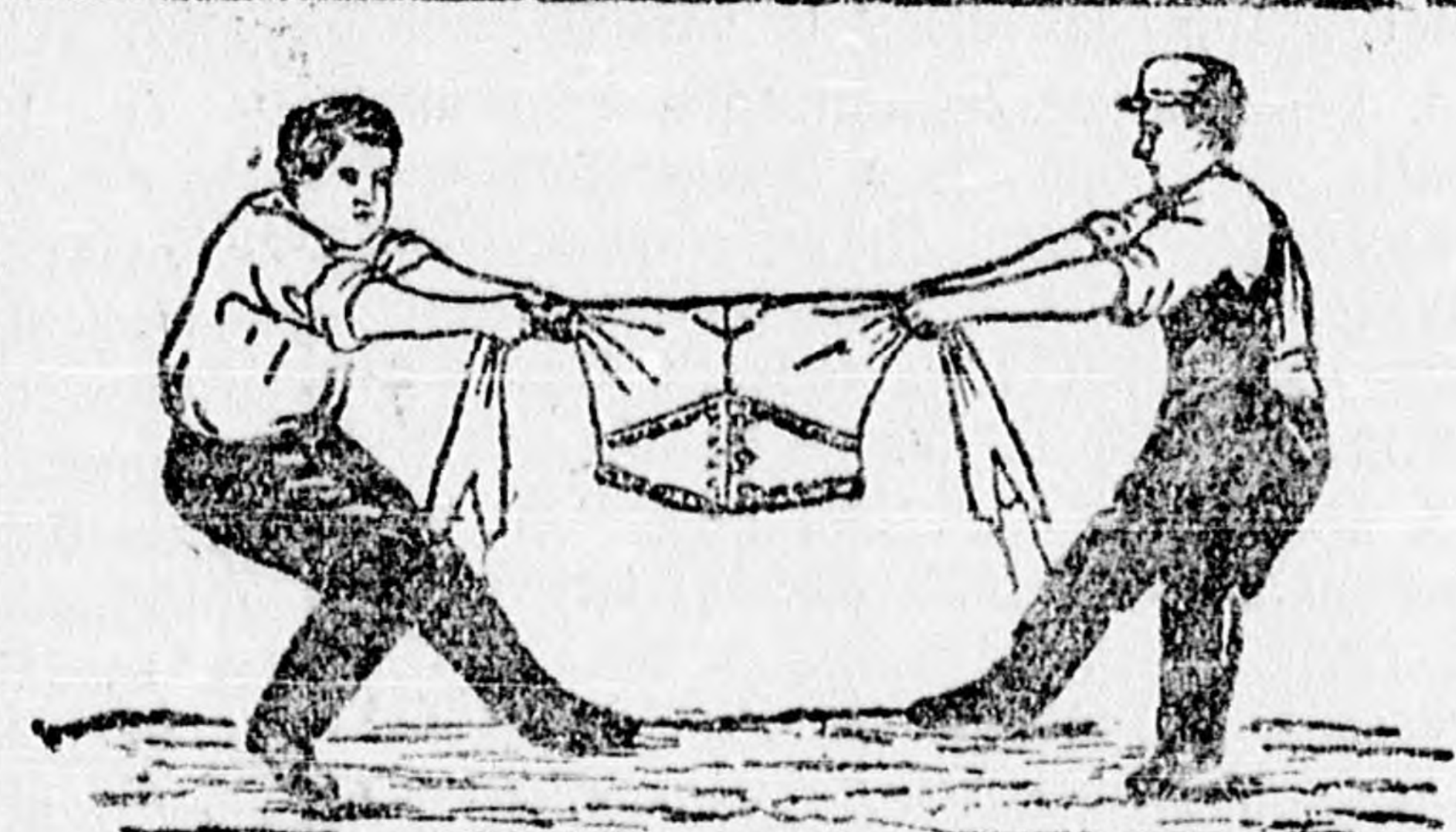
vagy aki egyáltalán gyenge, az egészségét csak a legújabb gyógyszerrel nyerheti vissza, melynek neve Ferrodozim. Kétféle gyógyszer és valódi áldás a mocsaras és vízenyos területek lakóinak, ahol fiatal és öreg egyaránt szenved a máriától és egyéb betegségektől. A FERRODOZIM emeli az étvágyat és bármely betegnek visszaadja erejét, frissességét és ismét egészségesse teszi a vér. Már 2—3 uveggel biztos eredmény érhető el. Ennek az áldásos gyógyszernek az eladását a Közegészségügyi minisztérium engedélyezte. Megrendeléseket el fogad és a gyógyszert utánvételi és portómentesen küldi.

pharm. mr. BOSDAN BOGDANOVIC gyógyszerész, Mostar (Hercegovina) Egy üveg ára nímertő használati utasítással 40 dinár.

A legolcsóbb és legjobb fűzők készítését vállalom, kivitelű halcsont nélküli, valamint tisztítást, javítást, alakítást

Haskötők orvosi rendelés után. Gutai Forencné, VII. kőr, Ostojičeva ul. 29

2626

ELSZAKITHATATLAN FEHÉRNEMŐ

9591 mindenkinél olcsóbban

KRAUSZ BÉLA I DRUG SUBOTICA

Rudičeva ulica 3. Ügyeljen a címre.

BUTOR

tömör keményfa, elsőrangú gyártmány. Versenyen kívüli árak! Nagyban és kicsinyben.

Teljes hálószoba berendezés 1-a keményfából 4400 din.-tól feljebb

Teljes ebédlő berendezés divatos 12.500 din.-tól feljebb

Teljes konyhaberendezés fehérre lakkozott 1950 din.-tól feljebb

„DOMUS“ butorgyári-cerakát Bernat Passing Novisad, Zeljeznička utca 105-107.

Mitrovica, Planička-ul. 9-11.

OLCSÓBB MINT BÁRHOL! ENGLER ALBERT Harisnya Áruháza SUBOTICA Štrossmajerova ul. 8.

CANADIAN PACIFIC

Kanadába és az Egyesült Államokba

legújabb **EXPRESS** gőzhajókkal

3-SZOR HETENKÉNT

Cherbourgól - Antwerpenből - Hamburgból
Liverpoolba

Mindenemű felvilágosítást az utazásról,
menetdíjakról, továbbá a
legpontosabb adatokat
földművesek elhelyezkedésére
a kanadai farmokon
ingyenesen ad

CANADIAN PACIFIC

Beograd, Wilsonov trg 107
Zagreb, Petrinjska ul. 40

3309

Az idő pénz

Vegyen a kerékpárjáró egy
1/2 G. RITH MORTOT
időt és pénzt takarít meg,
bámulatos olcóság és üzemköltség
Állandóan raktáron van

Ara 3200 dinár

Puch és Stiria kerékpárok
állandóan kaphatók részletre
is.

M. A. V. ASTRA
szivógázmotor és cséplőgépek
képviselete

Trombitás Antal
B.-Topola

3470

Gyári új, eredeti Hoffherr-
Schantz & Clayton-Schuttle-
worth

**magánjáró
cséplőkészletek,
kukoricamorzsológ,
darálók**

Mc. Cormick amerikai, javított
szerkezetű

kéveköti aratógépek
Mc. Cormick

kéveköti alkatrészek
Mc. Cormick

Traktorok
Mc. Cormick

**amerikai
Standard-manilla**

Raktárról rögtön szállíthatja a
képviselet:

Braun Marcel cég
Veliki-Bečkerek
Telefon 106.

3393

**RESTAURANT
KOD TRI BRATA**

volt „Tri Šešira“
Subotica, Knez Mihajla ul.

Kellemes kerthelyiség!
Izletos ételek és legjobb
italok állandóan.

Friss csebabacsica és raz-
nica már délután kaphatók

Naponta cigányzene!
Havi abonnama 650 D.

413

SZŐLLŐBIRTOKOSOK!

**„PATENT PRIMA“
szőlőpermetező gépet**

könnyű és lassu nyomá-
s mellett nagy terjedelemben
és magasra hord. — kez-
zel könnyen szétszedhető,
gummi szelepe nincs,
javításra nem szorul.

Szolidák! Jó munkák!
M. KOLTER

rész és fél máru ke eskedése
Subotica, VI. Sv. Ciril Me-
tod trg. 9. (Nagytemplom és
csirkepiac között)

382

BEOCSINI MÉSZKŐ
mészégetéshez

MÉSZ, finom és durva HOMOK
nagyban és kicsinyben konkurensképes árárt

MILAN NENÁDOVICS-nál SR. KARLOVCI
KÉRJEN AJÁNLATOT!

4203

Novisadon a város központjában
jóforgalmu fodrászüzlet
esetleg lakással együtt
eladó

Cím, novisadi fiókkiadóban (Telefon 58.)

1165

Azok a hölgyek, akik eleganciájukra gondolnak, a szép tavaszi
napokra csak

**Les Tissus
A.G.B**

kérnek. — Kereskedők ne mulasszák el rendelésüket idejekorán
feladni, hogy vevőiket kielégíthessék

Eladás csak nagyban :

ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 20/III. — TELEFON 6—99.

FIGYELEM! VADÁSZOK! FIGYELEM!

Mielőtt fegyvert vagy bármilyen e szakmába eső árut akar venni vagy
javítást eszközölni, forduljon teljes bizalommal cégemhez

Nagy raktár mindenemű fegyver és felszerelési, sport és műszaki árukban,
modernül berendezett műhelyemben mind e szakmába vágó ja itásokat,
u. m. cső és tárcs szerelések, új agy készíttést és barnítást jótállás mellett
elvállalok, vadásztársaság tagjainak nagy engedmény. Királyi lőpor eladás!

Nagyban és kicsinyben. Árjegyzéket bérmentve küld.

IRSAY JÓZSEF
fegyverműves, sport és műszaki áruk kereskedése
PETROVARADIN, Jelačićeva ul. 43.

437

PALACE-HOTEL
PENSION CRNKOVIĆ

CRIKVENICA

*
Többszörösen kitüntetett, régi jónevű, elsőrendű ház
Teljes panzió 80 dinártól kezdve

JOSIP CRNKOVIĆ
tulajdonos

3504

**RAFFIA I-a
RÉZGÁLIC
KOCSIKENŐCS**

valamint
a fűszer és festékárak legolcsóbbak

Rieger és Piukovichnál
Subotica

4015

KÉPVISELŐKET

(helyi, közületi ügynököket és üzletszerzőket) keresünk nagy
viágócégek által gyártott az egész világon szabadalmazott,
új, szenzációs házi használatra való készülékeink és tömeg-
cikkeink eladására. (Minden háztartásban, tételben, vál alalnál
nélkülözhetetlenek). Biztos, állandó és fokozódó jövedelmű
foglalkozás. Szakértelem nem szükséges, minden szorgalmas
ember (nő is) f. gyalgozhatik az eladással. Szükséges tőke 7000
(hétézer) dinártól feljebb. (arányban a kívánt egyeduralmi
joggal felruházott rayon-terület nagyságával). Lehetőleg sze-
mélyes bemutatkozás:

„ORION“ KI- és BEVITELI BIZ. VÁLLALAT
BEOGRAD, Gospodar Jevremova 6. (A Kalimegdan közelében)
Szerb-magyar-német levelezés.

42 8

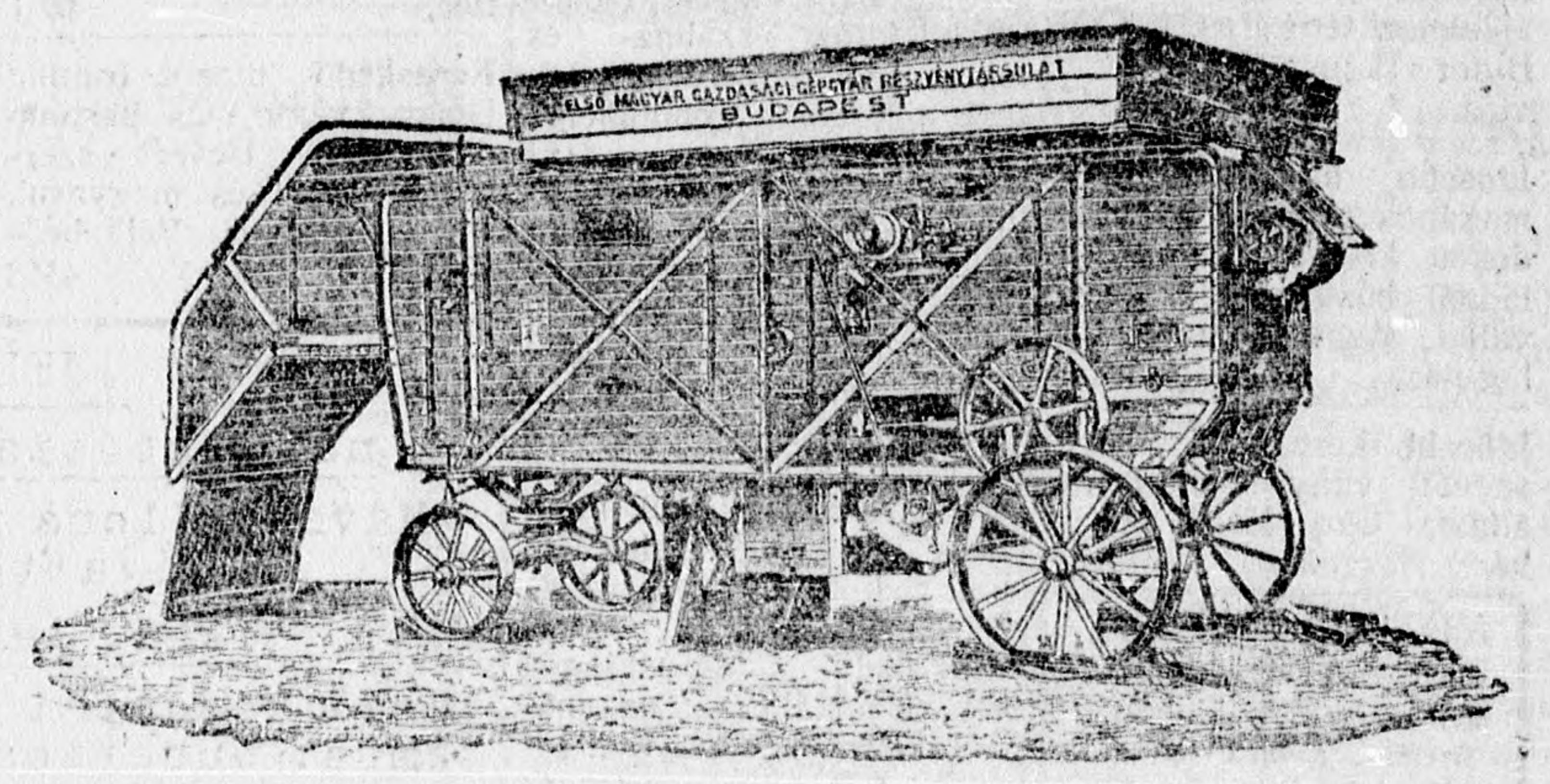
FUCHS FRIEDRICH
épület-, géplakatos és mechanikus
NOVISAD, FUTOSKI PUT 92.

Eivállal mindenemű automobil, motor és mezőgazdasági gép
javítást. Minden gyártmányu magas és alacsony feszültségű
magnes javítást és tekercselést, az összes fémek és ötvöztések
hegesztését.

Eladó: 1 drb. 29(3) HP. eredeti szivógázmotor, 1 drb 15 HP
2 ütemű ny. rsolajmotor, 1 drb 2.5 HP. benzínmotor, 1 drb 5
tonnás Daimler és 1 drb 3 tonnás olasz Fiat i herau ó, 1 drb
15 HP e edler Hoffherr benzín magánjáró at s cséplővel és
elevevorttal. Pentiek g raunt it üzemképes állapotban vannak.

341

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T. Jugoszláviai Vezérképviselte

Állandó raktáron tart: Cséplőgarnitúrákat, utimozdonyokat, gőz- és szivógőznemű lokomobilokat, legújabb szerkezetű acélramás, gyűrűs csapágyas cséplőket és egyéb gazdaság gépeket, eszközöket és motorokat.

DANICA MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK GYARI LERAKATA OSIJEK
Telefon 404. Raktár: DESATIČINA 27. Sürögönc. Danica Industrija

Két jóforgalmu fűszerüzlet

közvetlen a piactéren berendezéssel és áruval más
vállalkozás miatt eladó és azonnal átvehető.
Megtudható a tulajdonosnál:

MUHI MIHALY vegyeskereskedőnél
4347
MARTONOSI SZÁLLÁSON

Uj vukovári arctisztító kenőcs szeplő, himlőhely, sörmör, máj-
folt, kelések, lakad kok, forrósgái főrsenés, orrvörösség és
minden egyéb arcvirágzás ellen.

Uj vukovári bőrszeplő szappan és puder, mely az arcke-
növelet a használati utasítás szerit alkalmasza, még ko-
rosabb e yéneknek is viruló és fiatal arcot kölcsönöz

Egy nagy tégely ára 12 dinár, kisebb 8 dinár, szappan 6
dinár, puder 10 dinár.
Mindem tégelyen Krajčović, a készítő arcképe látható.

ZE. KRAJČOVIĆ GYÓBYSZERTÁRA
VUKOVAR

1120

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

május 21-24
csüt. tők—vasárnap
naponta 5 és 1/2 órákor
ALICE TERRY
RAMON NAVARRO
híres filmje
MOTAUURI
Csodálatos történet 6 fel.

KERT MOZI
május 21-24
csüt. tők—vasárnap
naponta 5 és 1/2 órákor
HARROLD LLOYD
szenzációs vígjátékka
Nagymama fiacskája
Kacaji és vidámságot fakasztó
Bületes burleszk 5 fel.
Első adás alatt az I. Lovas
divízió hangversenye.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó
kétzeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk
Kérleküld a hirdetésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Perfekt magyar-német le-
velező, aki a gyors- és
gépírásban teljesen jártas.
felvétetik Lederer Leó
cégnél Somborban. 4311

Józan, idősebb, ügyes sof-
őr, személy- és teherautó
vezetéséhez azonnali belé-
pésre kerestetik. Ajánlatok
bizonyítványmásokkal
és fizetési igények meg-
adásával Székely Bertalan
malomtulajdonoshoz. Adá-
sintézendők. 4381

Kádár, éves bizonyítvá-
nyokkal, megbízható jó
munkás, boros- és ipari
hordók készítésben sa-
ját szerszámmal mielőbbi
belépésre állást keres. —
Levelek Lónyi címén, Ga-
lac részére, Novivrbas ké-
retnek. 4386

Gépészek kik szivógáz-
és nyersolajmotort hosz-
szabb ideig kezeltek, va-
lamint gőzgépet, azonnali
belépésre kerestetnek. —
Ajánlatukat »Orient« hir-
lapiroda V.-Bečkerek cím-
re küldjék. 3494

Borbélysegéd, intelligens,
jó munkás, azonnal felvé-
tetik. Simon Károly irod-
rász. Stari-Becej. 4396

Elsőrendű éttermi, perfekt
szakácsnő azonnali állást
keres. Elmegy jobb urasá-
gokhoz is, oda ahol kony-
haleány van. Cim megtud-
ható Balázsánál, VII.
Kragujevačka ul. 14, Subo-
tica. 4361

Kereskedő utazói, esetleg
ispáni vagy más hasonló
állást keres. Beszél szer-
bül németül és magyarul.
»Borac«-hirdető, Velikibeč-
kerek. 4313

Gyakorlott napszabót fel-
veszünk. Kramer Antal és
Tarsa. 4306

Egy fiatal fahivatalnok ál-
lást keres. Beszél szerbül,
magyarul és németül. Cim
a kiadóban. 4375

VÉTEL-ELADÁS

Jókarban levő fusharmó-
nium, 5 váltós, eladó. Ta-
kács Ferenc. Ada. 4357

Megvételre keresek egy
motorkerékpárra való kun-
lungot sebességszabályo-
zóval. Molnár szabó. Moli-
tdioš. 3473

Két paradészló, hintó, pa-
rasztkocsi, stráfkocsi el-
adó. Cara Lazara ulica 12.
4340

Egy jóforgalmu vendéglő
családi okokból eladó. Cim
a kiadóban. 3468

Keresek megvételre 100
hold partiföldet, Niča Nec-
kov. Ban. Arandjelovo.
3469

Eladó fiatal, 8 HP Schuth-
levort-garnitura, 10 atm.,
1 éves fogaskerekes ala-
kítás. Egy 15 HP huzatos
szivógázmotor. Egy motor
alá való vaskocsi, tehernek
is megfelel. Egy keveset
használt, 10 vagonos ten-
geri-morzsoló. Bálint Ka-
roly géplakatos. St.-Mora-
vica. 4322

Használt butorok olcsó
áron eladók. Madiarska ul
(volt Kovács-u.) 28. 4397

Csénlőgarnitura, 20 éves,
8 HP. Umrath-gyártmány,
magániró eladó. Janču-
rić Velimir, Stapar, Bačka
4379

„JELENA“

női szabászati tanfolyam

Havasy Ilona női és gyermek
divattermében

1925. június 2-án

veszi kezdetét hatheti időtar-
tamra. Suboticán, Aleksandrova
ul. 11. (Korzó) földszinten
hátról az udvarban. 4094

Eladó Magyarországon
(Baranya-megye) 9 kat.
hold föld. Cim a kiadóban
4398

Somborban szép családi
ház szép gyümölcsös-kert-
tel jutányosan eladó. Cim:
Braća Jankovića ulica 40.
4382

Töglá, Duna mellett, 150
ezer drb eladó. Érdeklő-
dők forduljanak ifj. Faze-
kas Gáborhoz. Dubovac
srez Kovin. Banat. 4380

Eladók Máv. Asztra, 35 HP
szivógázmagániró - motor.
Umrath, 54 colos cséplő-
vel, esetleg külön is. Lang
25 HP szivógázmagániró-
motor. Máv. 48 colos cséplő-
vel. Balázs Antal Subo-
tica barátok temploma
mellett 8. 4243

Eladó Somborban 1400
□-öl telek, melyen nagy
raktárépület, iroda- és
lakóhelyiség van. Ára
800,000 dinár. Megbízott:
dr. Salamon Frigyes, Subo-
tica, Sztojkovits-ház.

Kedvező fizetési feltételek
mellett azonnali szállítá-
sra kaphatók: 35 HP új
45-60-70 HP használt
szivógázmotorok, 50 HP
Diesel-motor, még üzem-
ben látható. 20 HP Máv.
benzin-lokomobil. Mamu-
zičnál, Subotica, Sudare-
vičeva ul. 9. 4271

Eladó egy 8 HP láncos
magániró gőzgarnitura
teljes felszereléssel, kevés
javítást igényel. Ára 35,000
dinár: kazán Schuthlevort,
a cséplő Marshall-féle, a
gép Stari-Becej. General
Zifković ul. 20 alatt van.
Leveleket Papp főgépész.
»Patria«-műmalom kérek.
Bačka-Topola. 4279

Eladó gyors teherautó, ki-
váló, üzemképes, 3 tonnás,
30 HP »Packard«, Kiss
Dezső szabóüzlete, Senta.
4319

Beogradban, a legforgal-
masabb utcában, igen jó-
meneteli fehérpék - üzlet,
műhely, két sütőkemencé-
vel és minden berendezés-
sel azonnali eladó és át-
adó. Érdeklődni Haurich
Lencz kereskedő, Pančevo,
Bánát. 4317

Eladó kisebb temetkezési
vállalat teljes felszerelés-
sel, keveset használt üve-
gezett grászkocsival. Bu-
danovics Jenő, Bajmok.
4346

Eladó 333 holdas birtok
harmadrésze, vagyis 111
hold, a hozzátartozó 11
épület, 22 ló, 70 szarvas-
marha, kb. 300 disznó, 220
birka és bárány állomány-
nyal és idej termésel.
Családi okok miatt azon-
nal átadó kedvező fizetési
feltételekkel. Bővebb
betűz. Kramerné ügy-
nökségi irodájában Osijek
I. Kapucinska ul. 10. Tele-
fon 648. 4138

Új nagy ház modern lak-
kással. 2 üzlethelyiség,
nagy telek, gyárnak is al-
kalmos, egy nagy takaré-
tüzhely eladó. — Ugyanott
kifutó- vagy tanuló felvé-
tetik. Cim a kiadóban.
4339

Jutányos áron eladó egy
70 HP félstabil kompond,
kondenzációs, tulhevítes,
10 atmosféras gőzgép.
1908-ban épült Schlick-
Nicholson gyárában. Üzem-
képes állapotban. 3 drb
használt, 21-es Ganz-hen-
gerszék, 1 drb 2 colos és
egy 1 1/2 colos erőhajtásu
vizszivattyú, 2 köifrat
teljes vasrészei: 100 mé-
ter 2 colos ezécső, 12 fo-
lvóméter 75 mm trans-
missió, hozzá csapásvak
és különféle szíttárcsák.
Fochler Péter, V.-Bečke-
rek, Tökölvi 2900. 3300

Kiszolgáló azonnalra fel-
vétetik Deutsch optikusnál

KÜLÖNFÉLE

Uri családnál elsőrendű
kőserkosztot keresek. Cim
a kiadóban. 4399

Csinos butorozott szoba
1-2 személynek kiadó.
Cim a kiadóban. 3485

Elveszett egy női táská
vasárnap. Megtaláló a ben-
nelevő kulcsokat illő ju-
talom ellenében adja le a
kiadóba. 4341

Borbélyok! Borotvát, ol-
lót, hajvágógépet gyorsan
és legolcsóbban közzörül
Gubányi Sándor műköszö-
rös Subotica, Rudičeva
ulica 4. az udvarban.

Kiadó nagyobb udvar
gyorsaru-raktár közelében
üzleti célokra. Cim a ki-
adóban. 4231

Két esetleg három butoro-
zott szoba konyhával és
fürdőszobával kiadó. Cim
a kiadóban. 4352

Római zarándokutrá jeget
átvennék. Cim a kiadóban
4303

Kiadó három bõlthelyi-
ség a Frankopanska uli-
cán. Ugyanott egy szalá-
mgyár felszerelés, jó-
karban eladó. Palicsen
három nvári lakás kony-
hával, butorozva, kiadó.
Érdeklődni Frankopanska
ul. 15. 4134

Kankónál (gennyves fõlvás-
nál), lugvesõbántalmak-
nál, fehérfolyásnál legjobb-
ban hatnak a már 19 éve
ismert Larucin-kapszulák
és pálcikák. — Minden
gyógyszertárban és dro-
gériában dobozoként 20
dinár árban kapható. Pos-
tán utánvétellel: Blum
(Illés) gyógyszerár, 16-
postával szemben. 2159

HÁZASSÁG

Nőstílné 35 éves szabó-
nester, kinek saját üzlete
van Beogradban, tisztes-
séges családból való leány-
nyal, 22-30 évesig vagy
gyerm. özvegyvel. Hozó-
mány szükséges. Ajánla-
tokat »Komoly« jelige
alatt a kiadóba kér. 4374

Házasságokat előkelő, uri,
vagyonos körökben disz-
krétén közvetít Faragó
rodája Budapest, Népszin-
táz-utca 16. Cégjelzeste-
len levelezés. Díjtalan fel-
világosítás. 3803

BÉRBEADOK

GABONÁÉRT
8HP magánjáró
garniturát
FÖLDVÁRI LAJOS
SOMBOR
Kraljica Marija trg. 1.

FOGLALKOZÁS

Szakképzett sofför állandó
alkalmazást keres. Cim:
Butor Lajos, Stara-Mora-
vica. 3472

Idősebb intelligens leány
magános urnónél vagy vi-
déken kisebb tanvai ésa-
ládnál házvezetõnõi állást
vállal. Mucsi-telep 85, Ba-
log-ház. 4366

Idősebb kereskedő keres
segédi vagy más bizalmi
állást. Cim: Herdi Meny-
hért, Horgoš. 3484

NŐI FODRÁSZT

vagy fodrásznőt, elsőrangú
munkaadót, 2000 dinár havi
fizetéssel azonnal felvesz.
Kumverkermer, Sombor

Zvekan és Madarász asz-
talosmesterek III. Duli-
čeva ulica 77. asztalos-
szakmába vágó épület-
munkákat terv szerint ju-
tányos áron készítenek.
Ugyanott tanoncok fizet-
téssel felvétetnek. 3732

Ügyes ragasztó azonnal
felvétetik Kiss Károly cí-
nésznél, Bačka-Topola.

Intelligentes deutsches
Fräulein wird zu einem
fünfiährigen Mädchen für
sofort akzeptiert. Offerte
an Jenő Neu, Novibečej.
4297

Erzieherin mit langjährig-
es Praxis, Deutsch Fran-
zösisch, perfekt Klavier,
sucht Stelle zu Kindern.
M. Reitz, per Adr. Frau
Haas, Osijek, Hotel Royal
4376

TÖRV. VÉDVE
HIBÁS KASZÁK
KICSERÉLTETNEK
FÖLERAKAT:

A VILÁGHIRŰ és ELISMERTEN LEGJOBB
OBILIC-KASZA
KAPHATÓ MINDEN VASKERESKEDESBEN
MINDEN DARABÉRT JÓTÁLLÁS
KÜLÖN JÓTÁLLÓ LEVÉLLEL
BARZEL D. D. SUBOTICA

Bérmálásra ÉKSZEREK ÓRÁK és RIDIKÜLÖK Adám SUBOTICA RUDIČEVA U. 6